БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 194 (9026)
АВГУСТЫН 19
СРЕДА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Һуралсалай шэнэ жэлые гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр угтая

...адай гэгээрэлэй талаар Ком...стическэ партиин XXI съездын ...ан ехэ зорилго, ажабайдал... һургуулиин холбоо барисаае ...күүлхэ тухай, арадай гэгээ...е саашадань хүгжөөхэ тухай ...энэ оной һуралсалай шэнэ ...ээ эхилэн бодотоор бэелүүлэг... захалхань. Политехническэ ...е бэхижүүлхэ, үйлэдбэриин һу...алай эрхэ нүхэсэл байгуулха, ...е байгаа долоон жэлэй һур...инуудые найман жэлэй болгон ...маар шэнэдхэн хубилгаха ...далнууд мүнөө гүрэн түрын уд...нартай болонхой.

...кабайдалтай һургуулиин хол... барисаае бэхижүүлхэ тухай, ...ай гэгээрэлые саашадань хүг...ээ тухай хуулитай зохилдуулаг... бүхы һургуулинуудай нэгэһээ ...хүртэрхи бүхы классууд 1959 ...сентябриин нэгэнһээ эхилэн, ...салай шэнэ түсэбүүдтэ, прог...мануудта оруулагдахань. Рес...ыкын табан дунда һургуулиин ...эхи классууд үйлэдбэриин һу...алтай һургуулиин шэнэ прог...ада оруулагдаха байна. Элэ ...уулинуудай һурагшад пред...тинуудта хүдэлжэ, үйлэдбэ...мэргэжэл олохо юм. Партий...советскэ органууд болбол заво... фабриканууд болон колхо...та һурагшадай ажаллаха таа...зохид эрхэ байдал бии болго...шаа анхарал оролдолго гар...зэргэтэй. Бурят һургуули...һуралсалай шэнэ түсэбүүд ...программануудта оруулаг... бэлэдхэлэй классуудгүй бо... байна.

...ээ иимэһээ һуралсалай шэнэ ...бэлэдхэлгэ онсо ехэ удхаша... болоно.

...алсалай үнгэрэгшэ жэлэй ...да республикымнай һургуули... политехническэ һуралсал эм...эхэ, үхибүүдые ажалда һурга...лаар зарим тэды дүй дүршэл... болоо. Н илээд олон һургуули... ...та һуралсалай-үйлэдбэриин ...ерскойнууд, һуралсалай-тур...ын участогууд, ажахынууд бай...агдаа. Ахалагша классуудай ...шад үйлэдбэриин практика ...һан байна. Һурагшад пред...тинууд, барилганнуудта, кол...д, совхозуудай дэргэдэ ...улагдаһан һурагшадай үйлэд...ын бригаданнуудта хүдэлжэ, ...ингэдэ туһатай ажал шадаха ...зэрээ хэдэг болонхой.

...адай гэгээрэлэй таһагууд, һур...инууд партийна организаци...ай хүтэлбэреэр, ажалшадай ...тадуудай Соведүүдэй, үргэн ...ын туһаламжатайгаар һургуу...удые һуралсалай шэнэ жэлдэ ...дхэхэ талаар нилээд ехэ хү...эрн хээ, хэжэшье байна. Олон ...риятинууд, колхозууд болон ...гшадай түрэлхид һургуули ту... ехэ анхарал оролдолго гар...

...ргуулиин һуралсалай шэнэд...эхэ болоһонтой дашарамдуу...ан, һургуулиин һуралсалай-ма...альна базые бэхижүүлхэ хэ... ехэ анхарал табигдана. За... колхозууд, предприятинууд һу...алай кабинедүүдые, мастерс...уудые түхеэрхэдэнь һургуули...та ехэ туһаламжа үзүүлнэ, ...икэ үгэнэ, һургуулиин байшан-гууд, интернадууд болон багшанарай байрын гэрнүүдые барина.

Гэбэшье һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл зарим газарта эмхидхэл муутайгаар үнгэргэдэнэ. Республикын гэгээрэлэй министерство, барилгын организацинууд һургуулиин байшангуудай барилгые тон хангалтагүйгөөр ябуулна. 1959 ондо һургуулинуудай, үхибүүдэй садуудай барилгада һомологдоһон 12,8 миллион түхэриг сооһоо энэ оной 7 һарын туршада оройдоо 5,2 миллион түхэригынь гэхэ гү, али 42 процентнь ашаглагдаһан байна. Интернат һургуулинуудай һурагшадай хамтын байрануудай барилгада һомологдоһон мүнгэнэй оройдоо 14 процентнь ашаглагдаад байна. Бурядай Совнархозой барилгын организацинууд һургуулиин байшангуудай барилгые тон удаанаар ябуулна. Энэ ондо барилгада һомологдоһон мүнгэнэй оройдоо 32 процентыень ашаглаад байха юм.

Зарим аймагуудай, городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, тэдээнэй гэгээрэлэй таһагууд һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Республикын зарим һургуулинуудта заһабарилгын хүдэлмэри, түлеэ түлишэ бэлэдхэхэ, зөөхэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Яруунын аймагай Нарһатын дунда һургуулиин, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной долоон жэлэй, Дээдэ Юрөөгэй эхин һургуулиин, Зэдын аймагай Дэрэстэйн дунда һургуулиин, Закаменай аймагай Дүтэлүүрэй эхин һургуулиин байшангуудай заһабари тон ехээр удааруулагдажа байна. Тэндэхи нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, гэгээрэлэй таһагууд заһабариин хүдэлмэриие һүүлэй үе хүрэтэр хинан шалгадаггүй, шанга эрилтэ табидаггүй байгаа.

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет «Һургуулиин байшангуудай барилгын ябаса тухай, республикын һургуулинуудые 1959—1960 оной һуралсалай жэлдэ бэлэдхэхэ тухай» дэлгэрэнгы тогтоол энэ оной августын 14-дэ гаргажа, барилга, заһабарилгын хүдэлмэриие тогтоогдоһон болзор соонь дүүргээд, һуралсалай шэнэ жэлые гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула яаралтай, шанга хэмжээ абахыень ажалшадай депутадуудай аймагууд болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, арадай гэгээрэлэй органууд болон һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байна.

Һургуулинуудта хэшээлэй эхилтэр тоотойхон хоног үлэбэ. Тиимэһээ арадай гэгээрэлэй таһагууд, нютагай Соведүүд, профсоюзна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие бушуу түргэн дүүргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо ёһотой. Тусхай томилогдоһон комиссинууд олониитын хабаадалгатайгаар һургуули бүхэнэй һуралсалай шэнэ жэлдэ хэр зэргэ бэлэдхэһэниие шалгажа үзэхэ, дутуу дунданuудые ябуул усадхахаар хэмжээ абаха зэргэтэй.

Партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна органуудай, түрэлхидэй, олониитын туһаламжатайгаар бүхы шадалаараа оролдожо, һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэн болгоод, һуралсалай шэнэ жэлые гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр угтая!

Уласхоорондын кинофестиваль дүүрэбэ

Уласхоорондын кинофестиваль августын 17-до Москвада Кремлиин театр соо хаагдаа. СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов үгэ хэлээ.

Уран һайханай фильмнүүдэй жюриин түрүүлэгшэ С. Герасимов, богони метражна фильмнүүдэй жюриин түрүүлэгшэ И. Ивенс уран һайханай болон богони метражна фильмнүүдэй жюриин засданинуудай шиидхэбэринүүдые уншаба. Киноконкурсдо илагшадта шан болон дипломууд суглараагшадай нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаа.

(ТАСС).

Эрхим һайн фильмнүүдтэ шан болон дипломууд үгтэбэ

Москвада болоһон уласхоорондын кинофестивалиин дүнгүүд тушаа

Москвада августын 3-һаа 17 хүрэтэр болоһон уласхоорондын кинофестивальда дүшэн табан гүрэн хабаадаа. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин, ЮНЕСКО-гэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадалсаһан байна.

Москвада үнгэрһэн кинофестиваль дэлхэйн киноискусствын тон ехэ харалгануудай нэгэн болоо. Долоон зуу шахуу делегадууд, харин гүрэнүүдэй хүндэтэ айлшад, хэблэлэй түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо дэлхэйн бүхы табан түбиин киноискусствын элитэ ажал-ябуулагшад Москвада ерэһэн байна.

Фестивалиин үедэ 200 гаран фильм харуулагдажа, тэрэ тоодо 88 фильм конкурсдо табигдаһан байна.

Энэ фестиваль хадаа дүй дүршэлөө халан абалсаха газар, хүндэ энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандалгын, арадуудай хоорондын хани барисаанай, эб найрамдалай агууехэ суртал бодолдо зорюулагдаха ёһотой киногой искусствые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэхи шухала шата болоо.

Дэлхэйн киноискусствын элитэ ажал-ябуулагшад — элдэб оронуудай түлөөлэгшэд фестивалиин жюридэ орожо, конкурсдо табигдаһан фильмнүүдые хаража, һайнаар зүбшэн хэлсээ.

«Хүнэй хуби заяан» гэжэ советскэ уран һайханай фильмдэ эгээн ехэ шан олгогдоо.

«Мы—вундеркинды» (Германиин Федеративна Республика), «Наступит день» (Пакистан), «Бегство из тени» (Чехословацка республика) гэжэ уран һайханай фильмнүүдтэ алтан медальнууд олгогдоо.

Хэдэ хэдэн артистнууд, режиссернүүд болон киногой бусад ажалябуулагшад мүнгэн медальнуудые абаһан байна.

Богони метражна «Строительство канала бак хинг хай» (Вьетнамай Демократическа Республика) гэжэ фильмдэ алтан медаль олгогдоо.

Албаниин Арадай Республикын, Болгариин, Великобританиин, Венгриин, Югославиин, мүн ООН-эй фильмнүүдтэ дипломууд олгогдобо. Фестивальда хабаадаһан фильмнүүдтэ советскэ ниитын организацинууд хэдэ хэдэн хүндэлэлэй дипломуудые олгоһон байна.

(ТАСС).

ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ ЖАТКА, КОМБАЙН БҮХЭНИИЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАЯ

Баян ургаса хуряагдана

Субагта, Харланта, Ехэ-Нугын полинууд дээрэ шэниисэ, овёс болон бусад ургамалнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар гаранхай. Шэниисынгээ удхэн эдеэтэй болохолоор артелиин механизаторнууд амяарлан хуряажа эхилбэ.

Харгантада аха дүү Николай, Евгений Черепановтан лафетнэ жаткаар хүдэлхэ зуураа, түрүүшын хоёр үдэр 60 гектар шэниисэ хадаа. Субактын бригадада эрхим механизатор Андрей Дансорунов лафетнэ жаткаар түрүүшынгээ үдэр 16 гектар шэниисэ хадаһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ артелиин бүхы жатканууд хүдэлжэ эхилэнхэй.

Р. Содномов,
Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Кяхта.

Үдэртэ 41 гектар хадана

Борьёогой совхозой механизаторнуудай дунда лафетнэ жаткын машинист Александр Метёлкин бүтээсэ ехэтэ ажалаараа шалгарна. Энэ машинист хура бороондо сохюулжа хэбтэшэһэн, бусайдаһан таряас хадаха тусхай түхеэрэлгэ хээд, хуряалгын эхилхэһээ хойшо 200 гаран гектар шэниисэ хадаад байнхай. Һаяхан нүхэр Метёлкин нэгэ үдэр лафетнэ жаткаараа 41 гектар таряа хадаһан байна.

А. Федоров.

Жэгдэрэн орохоор зэһэнхэй

Хэжэнгын аймагай алишье нютагуудта хаа хаанагүй халюурма үргэн таряалан дээгүүр шэниисэ, хара таряан, ячмениин болон бусад ургамалнуудай ургаса үдхэн, үндэрөөр ургаад, эдеэгээ хүсэжэ, эбхэрэн долгилжо байдаг болонхой.

Аймагай колхозууд баян бардам ургасаяа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абахын тула эртээнһээ яһала оролдосотойгоор бэлдээ юм.

Августын 14-нэй наратай сэлмэг үдэр Дээдэ Хэжэнгын «Победа» колхозой 4-дэхи комплексно бригадынхид артель, аймаг соогоо эгээн түрүүлэн, Боршогор гэжэ газарта шэниисэ хадажа эхилээ. Эндэ эрхим механизатор нүхэр Б. Вишняков «Беларусь» маркын тракторта «ЖН-4,0» гэжэ навесной жатка шаттагалжа, түрүүшын үдэр гансаараа 10 гаран гектар амяарлан хадаба. Тус колхозой бусад бригаданууд бүри ойрын 1—2 үдэрһөө таряагаа амяарлан хадажа захалхань.

Тэрэшэлэн аймагай центртэхи Сталинай нэрэмжэтэ артелиин 3-дахи бригадынхид ургасынгаа эдеэшэжэ эхилэмсээр, августын 15-най үдэр лафетнэ жаткын 2 агрегат табижа, Толгой гэжэ газарта хара таряа, шэниисэ амяарлан хадажа эхилээ.

Мүн эндэхи слохон колхозууд ургаса хуряалгадаа эртээнһээ һайнаар бэлдээд, һаяын үдэрнүүдтэ амяарлан хадалга, хуряалгада жэгдэрэн орохоор зэһээд байна.

Д. Доржиев,
«Кижингинский колхозник» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Бэлэдхэлгүй һуухань гайхалтай

Хоридо хэзээ хэзээнэйхиһээ таряанай ургаса һайн. Зарим колхозой, совхозой полинууд дээгүүр таряа хадалгые үргэлжэ дээрэнь амяарлан хадажа эхилхээр саг болонхой. Гэбэшье зарим колхоз яаранагүй. «Таряан ургаал хадаа һайн, хуряагдажа абтана ааб даа» гэжэ бодоһоншье хүтэлбэрилэгшэд бии янзатай. Энээнһээ боложо, таряа хуряалгын бэлэдхэл тэсэшэгүйгөөр нобшоржо, унжагайржа байна. Сэхынь хэлэхэдэ, Хориин аймагта бүрин түгэс бэлэн болоһон, үглөө мүнөө һаадгүй хуряалгадаа ороод орхихоор колхозууд хомор.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба», «Авангард», колхозууд, хониной совхоз комбайнуудаа хүсэд сүм заһажа дүүргээгүй, комбайнернуудаар гүйсэд хангагдаагүй байха юм. Жэшээнь, «Дружба» колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Борисов) Анаагай 2-дохи комплексно бригада оройдоо 4 комбайнтай аад лэ, хоёрынь мүнөө хүрэтэр заһабарилагдажа дүүргэгдээгүй. Эндэ хоёр комбайн эзэгүй, тэдээндэнь хэнэйшье ябахань мэдэгдэнэгүй.

Мүнөө жэлдэ бороо хура элбэг, таряанай, илангаяа хара таряан, шэниисын ургаса угаа һайн. Тиимэ тулань бүхы таряанай 60—70 процент амяарлан хуряагдаха ёһотой байгаа. Харин колхозууд, совхозшье энээн тухай бодомжолногүй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 2200 гектар таряа амяарлан хадахань лабтай. Теэд эндэ оройл хоёр лафетнэ жатка бии. Иимэ хүндэ байдалаа мэдэрбэшье, навесной жаткануудые худалдажа абахаяа оролдоногүй.

Мүн жэшээ болгон үнөөхи «Дружба» колхозые абаад үзээл даа. Энэ колхозой 2-дохи бригада нэгэ шэнэ лафетнэ жатка абанхай. Теэд тэрэнь мүнөө болотор хабсаргагдаагүй, полевой станай хажууда бороо хурада сохюулжа хэбтэхэ юм.

Энэ жэлэй сагай уларил онсо ондоо, орёо, ходо бороо хура орожо байдагынь, саашадаа иимэшье байжа болохонь колхозой болон совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ һайса мэдээжэ. Мүн мүнөө жэлдэ урдаһайхида орходоо 2—3 дахин ехэ орооһо таряан хуряагдажа абтахань лабтай. Тиигэбэшье тоог, складууд, орооһо сэбэрлэхэ машина, зэбсэгүүд ёһоор бэлэдхэгдэнэгүй. Орооһо буулгаха, хатааха, сэбэрлэхэ шаланууд дээгүүр һарабша бариха тон шухала байха юм. Энэ хүдэлмэриие «Авангард», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, совхозой 2, 5, 6-дахи фермэнүүд эрхилнэгүй, бии нэрэтэй тоогуудынь заһабарилагданагүй. Тиихэдэ сушилкашье шэнээр бариһан, хуушануудаа заһаһан газарынь ехэл үсөөн. «Дружба» колхозой Энхэ талын полевой стан дээрэ 3 сушилка бии. Тэндэ орооһо буулгаха, хатаахын аргагүй, үмхиржэ, нүхэ һүбэ гаранхай, хэдэн дабхар халааһатай юм.

Орооһо таряагаа хадагалха складууд, амбаарнууд дүүрэн бии болгогдоогүй, сэбэрлэхэ, сагаадаха, дизенфекци хэхэ хүдэлмэри эхилэгдээдүй.

Тэрэшэлэн полевой станууд задагай, зайдан. Даб дээрэ хүнэй досоонь байралха аргагүй, хушалта муутай, бороо хурын ороходо дуһаалшадаг. Колхоз бүхэн иимэрхүү байдалтай. Олонхи колхозууд, совхозой фермэнүүд мүнөө болотор таряа хуряалгын түсэб харааалаагүй, хэды машина, зэбсэгүүдээр, хэдэн үдэр саг соо хуряалгаяа дүүргэхэб гэхэ мэтэ шухала асуудал тусхайлан тодорхойлогдоогүй байһаар.

Бэлэдхэлгүй дээрэһээ таряа хуряалга, гүрэндэ таряа худалдаха хүдэлмэри ехээр унжагайржа, орооһо таряан ехээр гээлтэдэ ороходоо болохо байна. Теэд хориинхид энээниие анхаралдаа абажа, таряа хуряалгада дары бэлэдхэбэл, таряагаа хаһа саг соонь, богонихон болзор соо хуряажа абаха, гүрэндөө ехээр орооһо таряа худалдажа шадаха арга боломжотой. Энэ шухала удхашатай кампаниие һайнаар үнгэргэхын тула аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, колхозой правлени, совхозой дирекци, тэдэнэй партийна организацинууд зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдахаар.

Г. Цыреторов.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай

1959 оной августын 15-най мэдээн

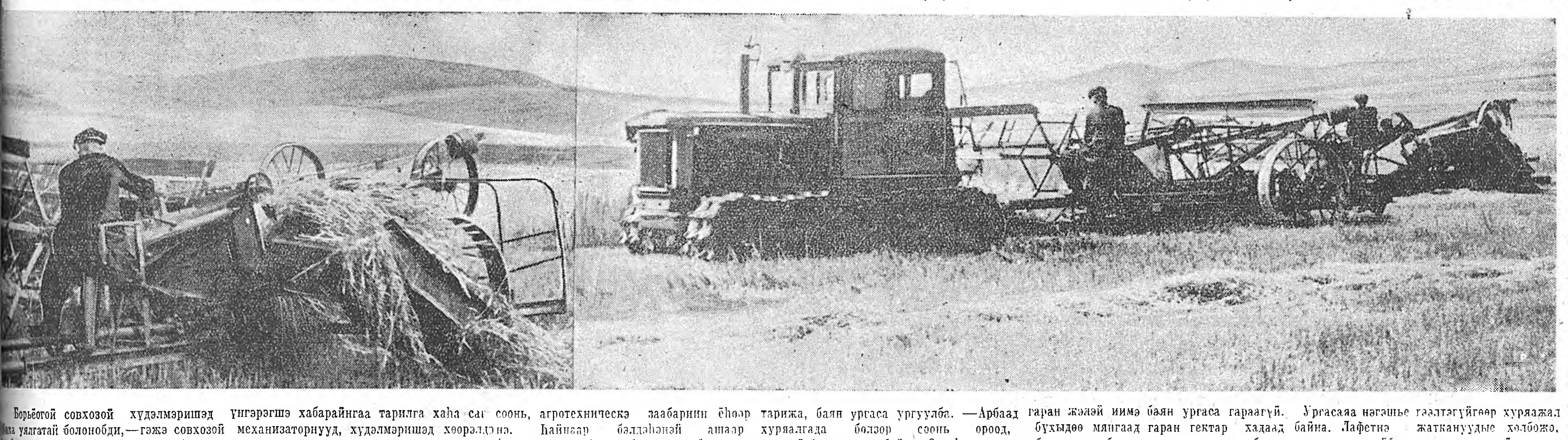
Аймаг	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.): Сабнагхаһаниинь	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.): Һурилэгдэһэниинь	Силос дарал-га (тонноор)
Мухаршэбэрэй	72,4	78,8	14589
Байкало-Кударын	72,3	81,9	6198
Бичурын	71,8	86,2	12304
Тарбагатайн	67,2	82,2	10852
Түнхэнэй	64,4	85,3	17217
Заиграйн	62,6	74,2	7539
Ториин	62,4	66,8	10285
Ахын	61,5	71,9	—
Закаменай	60,7	77,5	8140
Иволгын	59,7	84,8	7860
Зэдын	59,1	74,7	22110
Хэжэнгын	58,3	66,2	13907
Баргажанай	57,8	82,7	7923
Прибайкалиин	54,7	70,0	6119
Кударын	54,3	84,0	21271
Сэлэнгын	53,1	82,9	16423
Кабанскын	49,9	81,0	7778
Курумканай	47,2	85,7	2212
Кяхтын	43,9	74,7	6565
Яруунын	40,9	42,4	12571
Хориин	38,7	55,2	3644
Хойто-Байгалай	29,5	46,5	30
Баунтын	22,3	68,9	—
СОВХОЗУУД:			
Кабанскын	112,8	85,3	1300
«Эрдэм»	74,0	91,1	11020
Кяхтын	59,0	83,0	4090
Иволгын	58,7	69,3	3827
Борьёогой	58,6	54,4	6659
Бичурын	50,6	87,1	4421
Хориин	49,0	54,8	4005
Сэлэнгын	48,4	74,5	7102
Яруунын	21,0	56,7	5158

Республикын колхоз, совхозуудта ургаса хуряалгын ябаса тухай

1959 оной августын 15-най мэдээн

Аймаг	Таряа хуряалга (гектараар)	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.): Кукуруза хуряалга	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.): Наран сэсэг хуряалга
Курумканай	399	12,6	14,2
Зэдын	318	7,2	55,3
Ториин	298	5,0	65,6
Кяхтын	195	0,3	24,7
Бичурын	156	—	54,5
Кударын	145	1,2	33,3
Тарбагатайн	140	2,0	34,3
Баргажанай	87	12,5	6,9
Яруунын	80	—	50,9
Сэлэнгын	40	1,3	24,4
Мухаршэбэрэй	35	—	53,0
Закаменай	18	—	—
Байкало-Кударын	—	23,7	44,4
Прибайкалиин	—	17,3	62,4
Заиграйн	—	9,6	14,8
Түнхэнэй	—	2,2	52,0
Кабанскын	—	2,0	60,8
Иволгын	—	—	34,4
Хориин	—	—	22,9
Хэжэнгын	—	—	11,1
СОВХОЗУУД:			
Борьёогой	1112	—	91,7
Сэлэнгын	415	—	23,5
Кяхтын	201	—	61,4
Иволгын	5	—	80,0
Кабанскын	—	100,0	10,0
Хориин	—	8,9	19,2
«Эрдэм»	—	—	65,2
Бичурын	—	—	3,1
Яруунын	—	—	—

МЯНГААД ГЕКТАР ХАДАГДАБА

Борьёогой совхозой хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ хабарайнгаа тарилга хаһа саг соонь, агротехническэ заабариин ёһоор тарижа, баян ургаса ургуулба. —Арбаад гаран жэлэй иимэ баян ургаса гараагүй. Ургасаяа нагашье гээлтэгүйгөөр хуряажал [illegible] болонобди,—гэжэ совхозой механизаторнууд, хүдэлмэришэд хөөрэлдэнэ. Һайнаар бэлдэһэнэй ашаар хуряалгада болзор соонь ороод, бүхэдөө мянгаад гаран гектар хадаад байна. Лафетнэ жатканууд холбожо, [illegible] агрегадуудые бүлэглүүлэн ябуулха түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Агрегадуудые бүлэг бүлэгөөр ябуулхада [illegible] байна. Орооһо таряагаа богонихон болзор соо хуряажа абаха дүүрэн арга [illegible]. Зураг дээрэ: холбохон жаткануудые хэдыгээр бүлэглүүлэн таряа хадажа ябана.

А. Истоминой фото, текст.

Социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ

Бурпрофсоведэй пленумһээ

Профсоюзуудай Бурядай областной Соведэй табадахи пленум һаяхан боложо, КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй дүнгүүдые зүбшэлһэн ВЦСПС-эй хоёрдохи пленумэй шиидхэбэри, республикын профсоюзай организацинуудай зорилгонууд тухай хэлсэгдэбэ. Энэ асуудал тушаа профсоюзуудай областной Соведэй секретарь нүхэр М. Гаськов элидхэл хээ.

Һүүлэй үедэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээд, мүнөө республика доторнай хэдэн олон түрүү хүдэлмэришэд, 800 гаран коллектив коммунистическэ ажалай бригадын, ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Предприятинууд, барилганuудта долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар уялганууд абтаад, бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байнхай. Жэшээнь, Зэдын вольфрам—молебденэй, «Забайкаллес» комбинадууд, «Механлит», судна бүтээлгын, шиферэй заводууд долоон жэлэйнгээ түсэбые жэл урид—1964 ондо дүүргэхээр шиидэнхэй.

Улан-Удын модоной заводтохи коммунистическэ ажалай бригада (хүтэлбэрилэгшэнь Татьяна Суханова) һара бүриингөө түсэбые 4 хоногоор урид дүүргэжэ байхаар уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Зэдын комбинадай нүхэр Григорьевой даадаг комплексно бригадын гэшүүд үдэр бүри 1,67 тонно руда абаха нормын орондо 2 тонно хүрэтэр малтана.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай желатина үйлэдбэрилдэг коммунистическэ ажалай цехын 3 хүн бүхэнэй нэгэниинь уралан нарижуулагша болохо, долоон жэлэй даабарие гурбан жэл урид—1962 ондо дүүргэхэ уялга абанхай. Мүн бусалшье олон предприятида энэ мэтын патриотическа шэнэ үүсхэлнүүд гаража үргэлжэлһөөр.

Гэхэ зуура предприятинууд болон томо цехүүдтэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн үшөөл далайса багатай байна, профсоюзай зарим организацинууд энэ шухала хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандажа, халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ пленум тэмдэглээ.

Коммунистическэ ажалай бригадын, ударнигай нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэлдэ олохон хүдэлмэришэд үшөөл хабаадаагүй байһаар. Бурядай совнархозой бүхы предприятинуудай, республикын эгээн томо предприяти болохо ПВЗ-гэй хүдэлмэришэдэй миил 5 процентнь коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсана. Мүн коммунистическэ ажалай ударник болохын түлөө тэмсэлдэ республика дотор оройдоо 1000 хүн хабаадаад байна.

Мүн уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри эрид һайжаржа, үйлэдбэреэ үргэнөөр оньһожоруулха, автомат техникээр зэбсэгжүүлхэ тухай асуудалда областной Соведэй пленум ехэ анхарал хандуулаа.

Энэ асуудалаар республикын зарим предприятинууд горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Сэмбын фабрикын, «Механлит», шэлэй, паровозовагонно, судна бүтээдэг заводуудай, Зэдын комбинадай профсоюзай органзацинууд уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Эдэ предприятинуудта 6—9 хүн бүхэнэй нэгэниинь уралан нарижуулагша болонхой. Шэлэй заводой нүхэр Красинай комплексно бригадын гэшүүд үйлэдбэреэ оньһожоруулһанай ашаар жэл соо 200 мянган түхэриг алмаа. Тэрэшэлэн ПВЗ-гэй нүхэр Оперинэй даадаг комплексно бригада энэ мэтээр эд зөөри алмаһан байна. 1959 оной түрүүшын хахадта республика доторнай уралан нарижуулгын 5 мянган дурадхал ороод. 3 мянганиинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тиигэжэ гүрэнэй 12 миллион түхэриг алмагдаад, жэлэй туршада 23 миллион түхэригэй алмалта хэхэ гэһэн зорилго бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Гэбэшье уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хүдэлмэридэмнай горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар гэжэ пленум тэмдэглэбэ. Зарим предприятинуудтахи уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо бүлгэмэй Соведүүд тон һулаар хүдэлнэ. Олохон хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, мяханай комбинадай 3 мянган хүдэлмэришэдһөө миил 37-ниинь уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо бүлгэмэй гэшүүд юм. Иимэрхүү дутуу дунданууд Улан-Удын ТЭЦ, модоной завод болон бусад хэдэн предприятинуудта бии байһаар.

Үйлэдбэриин сагүргэлжын зүблөөнэй ехэ удхашанартай байбашье, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгые тоолодоггүй, хайша хэрэгээр хандадаг гэжэ пленум тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, Байгалай барилгын управленидэ (профсоюзай комитедэйнь түрүүлэгшэ нүхэр Богатырев) үйлэдбэриин зүблөө хэдэн һарын туршада зарлаагүй, хаа яахан, хэхэдээшье бэлэдхэлгүйгөөр ёһо, тэдыгээр үнгэргэдэг байгаа. Тэрэшэлэн Хандагатайн, Шулуутайн, Хүрьбын леспромхозуудта, олонхи РТС, совхозуудта иимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэнэ. Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй дунда соёл болбосоролой хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэхи дутуу дунданууд пленум дээрэ элирүүлэгдэн шүүмжэлэгдээ.

Модоной, загаһанай промышленностиин, барилгын предприятинуудай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажалшадай дунда лекци, элидхэл үсөөн эмхидхэгдэнэ, саг болзортоо кино гаранагүй, уран һайханай бүлгэмэй концертшье хаа яа табигдана.

Пленум дээрэ хамтадаа 10 хүн, тэрэ тоодо: «Механлит» заводой уралан нарижуулагша нүхэр Ковалёв, Зэдын комбинадай рудкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ледовских, Сэлэнгын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рябов, Онохойн модоной комбинадай завкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Викулов болон бусад үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь хэлсэгдэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулта хараалһан шиидхэбэри гаргагдаа.

Уншагшадай мэдээсэлнүүдһээ

АНХАРАЛАА ХАНДУУЛХААР БОЛОО

Зунай һайхан сагта манай совхозой хоёрдохи фермын һаалишад һү һаалгаяа дээшэлүүлхын тула шармайн оролдожо байна. Мүнөө Тулдун гэжэ бэлшээриин газарта, совхозойнгоо центрһээ 35 модоной хараанда ажаллажа байнабди. Гэбэшье бидэнэрэй культурна, ажаһуудалай эрилтэ хүсэд хангагданагүй. Газетэ, журнал үнихэнэйшье абаагүйбди. Элидхэл, хөөрэлдөөн хомор. Профсоюзай библиотекые даагша нүхэр Жалсанова манда ерэнэгүй. Хоёр һарын хугасаада нүүдэл кино хараагүйбди.

Н. Цыбикжапова, Ц. Санжиева, Ц. Хабаева.
һаалишад.

РАДИОСТАНЦИМНАЙ ХҮДЭЛНЭГҮЙ

Закаменай аймагай Енгорбой нютаг «Дружба» колхозой 2-хи комплексно бригадын томохон һуурин тосхонуудай нэгэн болоно. Зэдэ мүрэниие зубшан 200 шахуу үрхэтэ айлнууд һуудаг. Теэд тэдэнэр мүнөө болотор радио шагнадаггүй байһаар. Ушар юуб гэхэдэ, радистын үгы дээрэһээ радиостанцинь хоёр һара хүдэлөөгүй. Колхозой правлени, партийна эхин организациин зүгһөө радистые томилхо гэжэ оролдодоггүйнь гайхалтай.

С. Аюшеев.

Эдэбхитэй наймаалагша

Матросовой нэрэмжэтэ поселок жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Улан-Удын үрэ-жэмэстэ станцида дүтэшэг байдаг энэ посёлогто богонихон болзор соо олон гэр байранууд баригдаа.

Һүүлшын хоёр жэлэй туршада эндэ 36 шэнэ гэр, ниитын эмхи зургаанууд болон предприятинуудай хэдэн байшан бодхоогдонхой. Тэдэ барилгануудай тоодо магазин, амбулатори, клуб, библиотекэ гэхэ мэтые нэрлэмээр. Поселогто шэнээр баригдаһан магазинда Мария Дмитриевна Дробышева наймаалагшаар ажалладаг юм. Дүй дүршэлтэй энэ наймаалагша эд бараа наймаалха түсэбөө һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Магазиндань ороходо эд барааниинь тагууд дээгүүр таатай зохидоор жэрылгэн табяатай байдаг.

Н. Хазагаев.

Һонирхолтой лекци уншана

Байкало-Кударын аймагай олонхи колхознигууд мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ажаллажа байна. Сэлэнгын олтирогууд дээрэ үбһэ сабшажа байһан колхознигуудые хаһа саг соонь кино, газетэ, журнал, лекцеэр хангаха хэрэгтэ колхозуудай партийна организацинууд, аймагай культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд эртээнһээ эхилэн анхаралаа табяа һэн. Культурын таһаг нарин лентэтэй 4 киноаппаратура холын үбһэшэдтэ эльгээнхэй. Мүн нүүдэл кинолектори эмхидхэгдэжэ, зорилгоёо һайнаар дүүргэнэ. Һаяын үдэрнүүдтэ 4 хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. КПСС-эй болон ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд хөөрэлдөө саг үргэлжэ үнгэргэдэг. Мүн һонирхолтой лекци уншагдана.

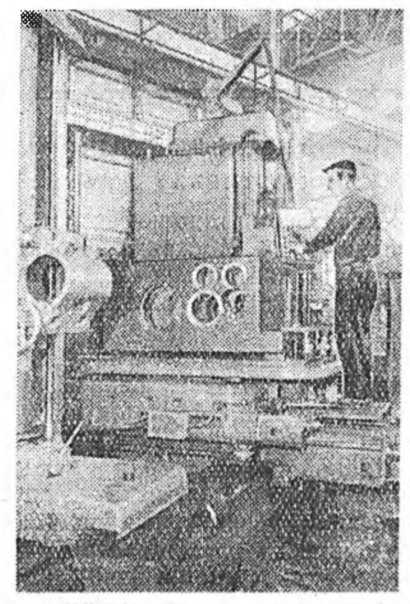
Е. Ненашев.

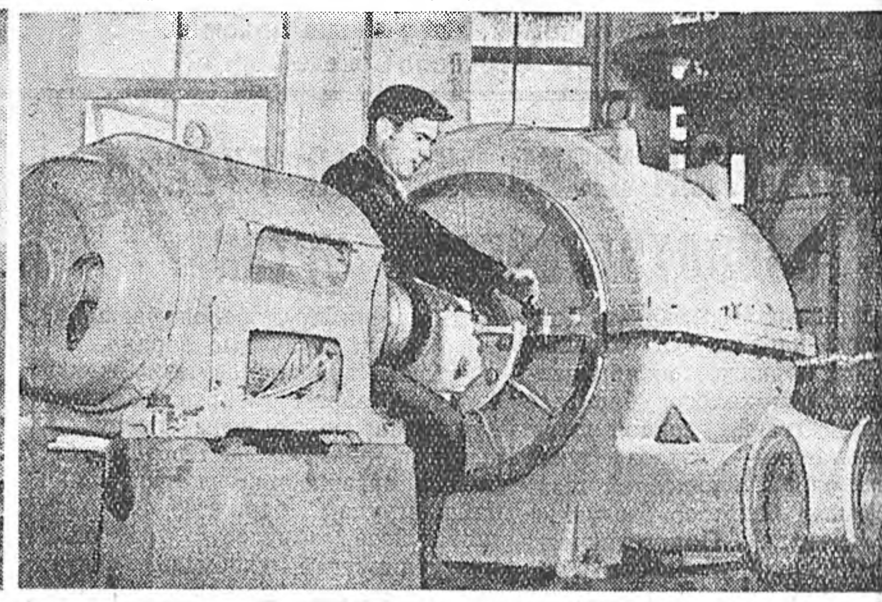

Долоон жэлэй шэнэ техникэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. (зүүн гарһаа): 1. Чирчикскэ «Узбекхиммаш» гэжэ заводто ТВ-80-1,4 маркын агаар үлеэдэг машина туршажа үзэхын тулада бүтээгдэһэн байна. Энэ машина хуушанай машинануудта орходоо нилээд ехэ хүсэтэй юм. Энэ машиные ашаглахада ехэ таарамжатай, тиигээд промышленностиин химическэ, металлургическа болон бусад һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ байна. Слесарь хабсаргагша М. Павлов ТВ-80-1,4 маркын агаар үлеэдэг машиные туршалгын стенд дээрэ тодхон табижа байна. 2. Москвагай областиин Коломенско томо станогуудые бүтээдэг заводто КУ-160 маркын универсальна шэнэ станок олоор бүтээн гаргагдадаг болоо. Энэ ст... түмэрые уты руунь түнхижэ, ... гаргажа, гаргагдаһан нүхэнүү... сэбэрлэжэ, шүдэ гаргажа, буса... дэлмэри хэжэ шадаха байна. ... руулдагша Е. А. Колосов ... станогые захиршадань эльгээхы... урда тээ, туршан шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохроник...

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА

Арадай этигэл найдабаритан

Нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ ажалшад бүри олоороо хабаададаг болонхой. Байгша оной эхеэр һунгалта болоходо манай Бичурын аймагай Соведтэ 40, сельскэ Соведүүдтэ 284 депутадууд һунгагдаа. Урдахи зарлалайхида орходоо депутадуудай тоо нилээд олон болоо. Иигэжэ олониитэтэй нютагай Соведүүдэй холбоо барисаан бүри бэхижэжэ, хүдэлмэринь найжарнаха юм.

Аймагаймнай сельсоведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри урда урданайхиһаа һайжаранхай. Сесси зарлаха талаар Конституциин эрилтые эбдэхэ ушар үзэгдэхэеэ болёо. Сельскэ Совет бүхэндэ хоёр һарада нэгэ дахин сесси арга бэшэ зарлагдана. Тэдээнь дээрэнь культурно-гэгээрэлэй, эмнэлгын эмхи зургаануудай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдөөгэй бүлгэмэй, һургуулиин хүдэлмэри тухай, мүн ажахын асуудалнууд хододоо зүбшэн хэлсэгдэнэ. Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд өөһэдынгөө үүргэ яһала һайнаар дүүргэдэг, гэбэл эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг, элдэб һонин асуудалнуудые Соведэй, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табидаг болонхой.

Энэ хабар сельскэ Совет бүхэндэ депутадуудтай семинар хэгдэжэ ажал хүдэлмэреэ һунгагшадайнгаа дунда яажа зүбөөр эмхидхэхэ тухайнь, тэдэнэй эрхэ, уялга тухайнь тэдэнэртэ тодорхойгоор ойлгуулагдаһан байгаа. Депутадуудай ажал хүдэлмэридэнь тэрэ семинарай ехэ туһатай байһаниинь элеэр харагдаба. Тэдэнэр өөһэдынгөө уялгые һайса ойлгонхой. Һунгагшадтайгаа ходо уулзажа, тэдэнэй шүүмжэлэл, мэдүүлгэдэ анхаралтайгаар хандадаг, захиануудыень саг болзортонь дүүргэдэг байхаһаа эхилээд, хүдэлмэридэнь туһалдаг. Тиигэжэ олониитэтэй нягта холбоо барисаатай байхадаа, ажалшадай ажаһуудалай эрхэ байдалые, тэдэнэй эрилтэнүүдые һайнаар мэдэдэг.

Бичурын сельскэ Соведэй депутат А. Г. Багрова һунгагшадайнгаа захиануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хамаг һаналаа табидаг. Һунгагшадай этигэл найдабарие һайнаар дүүргэдэг тулань нүхэр Багровада хүн зон элдэбын асуудал, гүйлтануудтайгаар хандадаг. Депутат Багрова асуудал бүхэндэнь харюусадаг, миин орхидоггүй, захиануудые хүсэндэнь хүргэдэг юм.

Бичура тосхоной Сталинай гудамжаар, РТС-эй шадар һуугшад кладбищиие хүреэлхэ тушаа үнинэй хүлсэдэг байгаа бшуу. Энээн тушаа XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правленидэ хэдэ дахин хандаһан юм. Депутадууд А. К. Федотова, В. Е. Колмакова тэрэ асуудалыень сельсоведэй гүйсэдкомой үзэмжэдэ табижа, доторой татабариин мүнгэн зөөри гаргуулжа, мүнөө кладбици хүреэлэгдээ.

Тосхоноо ногооруулха тухай Анна Кузьминична Федотова энэ хабар ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

Бага-Куналейн сельскэ Соведэй депутат Некипелова һунгагшадтайгаа нягта холбоо барисаатай, мэдүүлгэ, захиануудыень дүүргэдэг байна. Наталья Некипелова депутадаар түрүүшынхеэ һунгагдаа юм. Мүнөө тэрэ ахалагша гахайшанаар ажаллана. Хүдэлмэридөө дүй дүршэлтэй болоһон, урагшаа һанаатай эхэнэр юм.

Топкинско һунгуулиин округой һунгагшад Топка тосхондо эмнэлгын пункт, нарайлалгын гэр барюулжа үгэхыень депутадтаа хандаһан байна. Тэрэ округһоо аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаһан нүхэр Д. Е. Плюснин тэдэнэй захяагаар аймгүйсэдкомдо дал табижа, мүнөө Топка тос... хид эмнэлгын шэнэ пункт, нар... гын шэнэ гэртэй болонхой. ... нүхэр Плюснин тэрэ тосхоно... босон түхэлтэй болгохо тухай... шадай дунда горьтойхон хүдэ... ябуулаа.

Арадай этигэл найдабарие... сэд дүүргэхэ тушаа бүхы ... сэдьхэлээ табидаг һунгам... дай хүдэлмэриие бүришье ... нөөр харуулхада болохо. ... аймагай Соведэй 30 гаран ... путат, сельскэ Соведүүдэй ... гаран депутат һунгагша... гаа урда, тэдэнэй мэдүүлгэ, ... хиануудыень ямараар бэелү... байһан тухайгаа, Соведэй хүд... ри тухай тоосоогоо хээ. Билю... Бага-Куналейн сельскэ Совед... депутадууд үни тоосоогоо ... дүүргэнхэй.

Һаяшагаар бэшэ депутаду... һунгагшадайнтаа урда тоосох... Мүнөө тоосоото суглаанууд ... һунгагшадай хэлэһэн шүүмж... дурадхал, захианууд согсолог... байна.

Гэхэтэй хамта, зарим сельск... ведүүдэй гүйсэдкомууд, илан... Гушадай (түрүүлэгшэнь нүхэр ... гаров Д. Д.), Харланай (түр... шэнь нүхэр Бадмажапов Ч. ... сельсоведүүд депутадуудай т... ёһо тэдыгээр үнгэргэнэ. Һунг... дай мэдүүлгэ, захиануудые с... жо, түсхай хэмжээ-ябуулган... баталжа абанагүй.

Манай аймагай нютагай ... дүүл партиин XXI съездын т... шиидхэбэринүүдые амжалтата... бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые ... эдэбхитэйгээр элсүүлжэ, эм... лэй-ниитын хүдэлмэри улам һа... руулха байһаниинь дамжаггүй.

Л. Лах...

Бичурын аймсоведэй гүйсэдк... секретарь.

АЖАЛ ХЭДЭГ ХҮНҮҮДЫЕ АЛИ БОЛОХООР УРМАШУУЛХА

Олон зуун жэл үргэлжэлһэн түүхын үедэ хүн зон ажал хүдэлмэридэ ондо ондоогоор хандадаг байгаа.

Эртэ урда сагай Греци, Римэй, Зүүн зүгэй оронуудай богоолнууд үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гэжэ оройдооһье оролдодоггүй байһан юм. Гансал харуулшанай ташуураар намнуулжа, тэдэнэр хүдэлхэ баатай болодог байгаа.

Феодальна үеын крепостной таряашан өөрынгөө газар дээрэ хэдэг ажалаа зарим тэды һайжаруулха гэжэ шармайдаг болоһон байна. Юундэб гэхэдэ, газараа элдүүрилжэ, мүн ургасаяа худалдажа олоһон олзынгоо заримые өөртөө үлөөдэг, бэшыень помещигүүдтэ үгэдэг байгаа бшуу.

Капитализмын үедэ энэ гэхэ зөөригүй байдаг хүдэлмэришэн хара хүсөөрөө ажал хэжэл, эдихэ уухаяа олохо аргатай болоһон байгаа. Тиимэһээ иимэ хүлһэнэй хүдэлмэришэн салин хүлһэеэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог һэн. Гэбэшье улам оролдосотойгоор, улам ехэ бүтээсэтэйгээр ажал хэхээ оролдобошье һаань, ажалшадай байдал һайжардаггүй, харин улам бүри муудадаг байгаа. Капитализмын үедэ хүнүүд туража үхэхэһөөл айжа, ажал хэдэг.

Социалистическэ гуримай мандан тогтоходо ажалша хүнэй байдал тад ондоо болон хубилба. Үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүдэй хубиин зөөри бэшэ болон усадхагдахадань, ажалшад бүтээһэн бүхы баялигайнгаа хамтын эзэдынь болоод, ажалай бүтээсые шууд дээшэлүүлхэ гэжэ, ниитын зөөри саг үргэлжэ арьбадхан ехэ болгохо гэжэ бүхы шадалаараа оролдоно. Социализмын үедэ эрхэтэдэй хубиинһье, олониитынгшье аша туһа адли тэгшээр хангагдана. Хэн ехээр хүдэлнэб, тэрэ обществоһоо ехэ юумэ абадаг. Тиигэжэ хүнүүдэй аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлдэг болоходонь, үйлэдбэрилгэдэ шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга, социальна тэдхэмжэ гэхэ мэтын хэрэгтэ һомологдохо ниитын зөөри улам ехэ болодог байна. Тиин ниитын бүхы зөөри ажалшадай өөһэдынь аша туһада хэрэглэгдэнэ гээшэ. Эгээл тиимэһээ социализмын хүнүүдэй хубиинһье, олониитынһье аша туһа адли тэгшээр хангагдана.

Бүхы ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха гэһэн зорилго коммунизмын урда табигдана. Ушар иимэһээ бүри Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ ажалша зон коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа, шэн габьяатайгаар хүдэлхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэдэг байһанаа эли тодоор харуулжа эхилээ бэлэй. В. И. Ленин түрүүшын коммунистическэ субботнигуудай удхашанар тодорхойлхо зуураа иигэжэ бэшэһэн юм: «Хүндэ хүшэр ажалһаа тунхарингүйгөөр, шэн зоригтойгоор хүдэлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, **нэгэшье пүүд таряа, нүүрһэ, түмэр** болон бусад продуктнуудые хороохо үрихэгүй, гансал хүдэлжэ байгшадта, тэдэнэй «дутынхидтэ» бэшэ, харин «холын зондо», ондоогоор хэлэхэдэ бүхы обществодо, олон миллион хүнүүдтэ хүртэдэг продуктнуудые алмаха, хамгаалха гэжэ **жиирэй хүдэлмэришэдэй** оролдодог болоол һаань, коммунизм эхилбэ гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй...» (Зохёолнуудай 29 том, 394 хууд).

Шэнэ общество байгуулхын тула советскэ хүнүүд ажалай, дайшалхы агууехэ баатаршалга гаргаа. Суг хамтадаа ажалладаг болоходоо, хүнүүд хоорондоо нүхэдэй ёһоор мүрысэжэ, бэе бэедээ туһалалсадаг, олониитын байдалые һайжаруулха гэжэ үнэхөөрөө оролдодог болоо. Арад зоной үүсхэл хэшээл, оюун бэлиг орьёлмо ехээр һалбаран бадараа.

Коммунизм байгуулха үедэ хүнүүд ямар ушарһаа хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэб гэхэдэ, тэдэнэр эдлэл хэрэгсэлэй талаар урмашуулагдана, гадна олониитын аша туһада ажаллаха уялгатай байһанаа һайнаар ойлгоно, мэдэрнэ. Урда сагта хүндэ хүшэр зоболон байһанаа, ажал хүдэлмэри хадаа социализмын үедэ нэрэ солын, баатаршалгын хэрэг болонхой. Гансал советскэ обществодо хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээ түрүүлэн ажал хүдэлмэри гээшэ айхабтар ехээр сэгнэгдэдэг болоһон байна гэжэ мэдээжэ. Социалистическэ ажалай хэдэн мянган геройнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, шэныe үүсхэгшэд суутай солотой хүнүүд боложо, арад зонойнгоо хүндэдэ хүртэнхэй. КПСС-эй XXI съездэ хэһэн элидхэл соогоо Н. С. Хрущев иигэжэ хэлээ: «Ажал хэдэг хүнүүдые эдлэл хэрэгсэлэй талаар урмашуулдаг болоһоноймной, хүн зоной ушар ёһо һайнаар мэдэдэг болоһоной, ажал хүдэлмэридэ дуратай болоһонойнь ашаар ажал гээшэ социалистическэ обществын олон миллион ажалшадай тон дүтын, амин шухала хэрэгынь болонхой!»

Коммунизмын нэгэдэхи, доодо шатада хүнүүд хэһэн ажалайнгаа хэмжээ шанарай зэргээр, эд зөөри абадаг. Хүн бүхэндэ хэрэгтэй соонь эд зөөри хубааха гэһэн гол ёһо бэелүүлхээр болотор үйлэдбэрилгын хүсэнүүд үшөөл хүгжөөдүй байна. Ушар иимэһээ олониитын үйлэдбэрилгые хүгжөөхын түлөө оролдохынь тулада, город болон хүдөө нютагуудай ажалшадые алишье талаһаань урмашуулжа байха гээшэ айхабтар ехэ удхашанартай болоно.

Социализмын үедэ ажалша зониие урмашуулжа байха хэрэгтэй гэжэ В. И. Ленин онсолон тэмдэглэһэн байна. Ленинэй энэ заабариие хүтэлбэри болгон, партимнай социализмын үедэ хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр эд зөөри хубааха гэһэн гол ёһо шууд баримталан бэелүүлдэг. Хүн бүхэниие бэлиг шадабариинь зэргээр хүдэлгэхэ, хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр эд зөөри хубааха гээшэ социализмын үедэ бэелүүлэгдэдэг гол ёһон мүн. Энэ ёһоной бэелүүлэгдэдэгэй ашаар хүнүүд мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг техникэ һайжаруулха гэжэ шармайн оролдоно. Мүн энэ ёһоной бэелүүлэгдэхэдэ, хүнүүд социалистическэ жаяг заршамда һурана, ажал хүдэлмэри хүн бүхэнэй хэхэ уялгата хэрэг боложо үгэнэ.

Олониитын үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ гэжэ улам ехээр оролдохынь тулада город болон хүдөө нютагуудай ажалшадые материальна талаарнь улам ехээр урмашуулдаг болохо тушаа партимнай һүүлэй жэлнүүдэй турша хэдэ хэдэн ехэ хэмжээнүүдые абаа. Промышленностьда хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн, техническэ нормировани, тарифна системэ гуримшуулагдана. Хүн зониие материальна талаарнь урмашуулха гэһэн гол ёһо бэелүүлгэдэ үзэгдэдэг байһан будүүлиг буруу зүйлнүүд хүдөө ажахыһаа зайсуулагдаа: хүдөө ажахын олон янзын продуктнуудай бэлэдхэлэй сэн дээшэлүүлэгдээ, ургаса абаха, мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар түсэб үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө үгтэхэ нэмэлтэ түлбэриин гурим һайжаруулагдаа, колхознигуудта һара бүри аванс үгэхэ гурим улам үргэнөөр дэлгэржэ байна, гадна олонхи колхозуудта гэшүүдэй ажал хүдэлмэриие бүхы дээрэнь мүнгөөр түлэдэг болонхой.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүнүүдэй хэһэн ажал хүдэлмэриин зэргээр продуктнуудые баарилха гэһэн социалисти... гол ёһо саашадань һайжару... гэжэ долоон жэлэй түсэб с... раалагданхай.

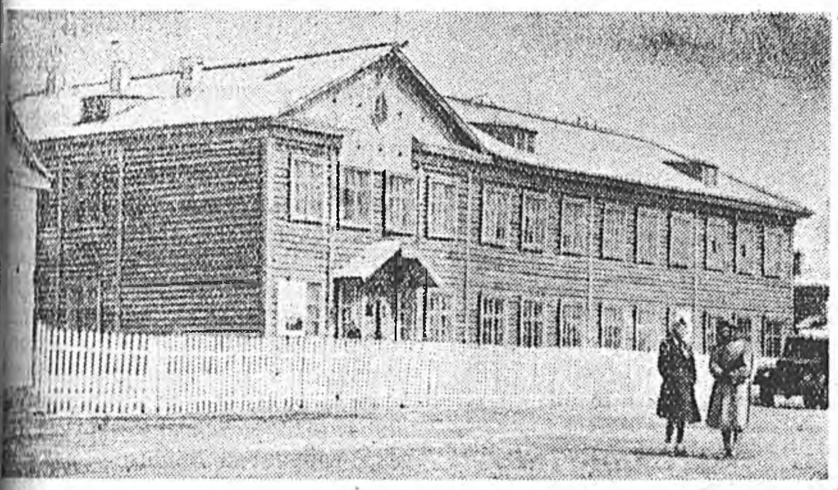
Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, ... мышленность болон барилгада ... плексно механизаци бэелүүлхэ, ... лэдбэридэ автоматизаци нэбтэ... хэ хэрэгтэ предприятинууд ... барилгын организацинуудай ... ехэ үүсхэл оролдолго гаргада... лохын тулада тэдэниие урд... хиһаа һайнаар урмашуулдаг ... хо шухала, мүн промышлен... барилга, транспорт, научно... жэлэлгын, проектнэ, конструк... ка организацинуудай үйлэдбэ... хи техникые улам һайжаруул... жэ ехээр оролдолог болохынь т... ла тэдэниие һайнаар урмашуу... ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй ... оной июнидэ болоһон Пленум ... раалаа.

Мүн предприяти, барилгын ... ажал хүдэлмэриие сэгнэхэдээ ... циалистическэ мүрысөөнэй дүн ... гахадаа, тэдэ предприяти, бар... нууд шэнэ техникэ нэбтэр... ашаглаха талаар түсэбөө ... габариие хэр һайнаар дүүргэһэ... жэ хараада абаха шухала ... Пленум хараалһан байна.

Иигэжэ ажал хүдэлмэрэ... аша үрэ ехэтэй болгохо талаар ... дэлмэрилэгшэдые урмашуулхын ... жуугаар арад зомнай ушар ... улам һайнаар мэдэдэг боложо ... хай. Тэдэнэй эршэ зориг ... ехээр бадарна, обществын аш... һада ажаллаха ёһотойб гэжэ ...

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюур...)

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ хүрэтэр арбаад хоног үлэбэ. Бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэе

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ново-Селенгинск тосхоной дунда һургуулиин байшан.
Ф. Моренецын фото.

Дутагдалнуудаа дары усадхаха

Хэжэнгын аймагай олонхи һургуулинууд шэнэ жэлдээ муу бэшээр бэлэдхээ. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Худанай дунда һургуули (директорынь нүхэр Рыгдылов) классуудаа, багшанарайнгаа гэрнүүдые заһабарилан, элдэб хэрэгсэлнүүдээр хүсэд түрэн хангаад, түлеэгээ газаагаа бэлэжэ асаранхай. Мүн Хэжэнгын дунда һургуули (директорынь нүхэр Баяртуев) бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэри дүүргүүтэй байна. Эндэ 180 hүнэй ажаллаха типовой мастерской шулуу-бетоноор баригдажа, удаар ашаглалгада орохонь. Энээнэй hурагшад өөһэдөө барина.

Дунда Худанай, Ородой Адагай, Доодо-Худанай эхин һургуулинууд hурагшадаа угтахаар бэлэн болонхой.

Гэхэ зуура зарим һургуулинууд заһабарилгын хүдэлмэри унжагайрүүлhаар. Дээдэ Хэжэнгын долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Дымбилов) 350 кубометр түлеэ бэлдэхэ ёһотой аад, оройдоо 50 кубометр бэлдэнхэй. Мүн һургуулиинь гэр байранууд заһабарилагдажа дүүргэгдээдүй. Энэ һургуулида, мүн бусад эхин һургуулинуудта Дээдэ Хэжэнгын сомоной Совет, «Победа» колхозой правлени ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй.

Аймагай олонхи дунда һургуулинуудай дэргэдэ хамтын байра үгы байһаар. Тиимэ байрануудые бариха хэрэгтэ колхозууд анхаралаа табинагүй.

Аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг (даагшань нүхэр Михеев) һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэлдэхи дутуу дунданудые дары усадхаха зэргэтэй.

З. Лубсанова,
«Кижингинский колхозник» газетын редактор.

Муу бэшэ бэлэдхэлтэй

Яруунын аймагай һургуулинуудай һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэлэй түлэг дундаа ябажа байна. Олонхи һургуули һайнаар бэлэдхээ. Жэшээлхэдэ, Эгэтын Адагай долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Дагбаев) шэнэ жэлые угтахаар бэлэн болонхой. Һургуулиин гэрнүүдэй пол, үүдэн, сонхо, стол, стул, парта, самбар шэрдэгдэнхэй, багшанарай байранууд заһабаригдаа, үбэлдөө хүсэд хүрэхэ түлеэн бэлдэгдэнхэй.

Комсомольско долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Убеев) мүн лэ һайн бэлэдхэлтэй. Һуралсалай хэрэгсэл заһабарилагдажа шэрдэгдэһэн, түлеэн бэлдэгдэһэн, химиин, физикын кабинедүүд шэнээр түхеэрэгдэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ томохон мастерской барижа ашаглаһанай түлөө республикын Гэгээрэлэй министерствын 15 мянган түхэригэй шанда хүртээ һэн. Тэрэ мүнгөөрөө токарна станок, киноаппарат болон бусад зүйлнүүдые худалдажа абаа.

Витимэй дунда һургуули (директорынь нүхэр Абашеев) заһабарилгын хэрэгтэ һурагшадаа хабаадуулаа. Тэдэнь газаагуураа забор барилсаһан, элдэб хэрэгсэл шэрдэлсэһэн, мастерскойгоо үргэдхэжэ бариһан байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө хүсөөр шэнэ байшан барижа байна. Хойто жэлдэ тэндэнь 8 класстай һургуули нээгдэхэ юм.

Ульдэргын долоон жэлэй (директорынь нүхэр Номтоев), Эгэтын эхин (даагшань нүхэр Ширабон), Гундын дунда һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ муу бэшээр бэлэдхээ.

Гэхэ зуура зарим һургуулинуудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөө бии байһаар. Нарһатын дунда һургуули (директорынь нүхэр Бадашкеев) заһабарилгаа дүүргээдүй.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлые хинан шалгаха аймгүйсэдкомой тусхай комисси һургуулинуудта гараба. Августын 21-дэ аймагай багшанарай семинар эхилхэнь. Удаань багшанарай суглаан болохо юм.

Ц. Дандаров.

Шэнэ хуулиие бэелүүлжэ эхилхээр бэлэн

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр тоотойхон хоног үлэбэ. Һуралсалай шэнэ жэл урда урдынхиһаа онсо илгаатай байхань. Юуб гэхэдэ, «һуралсалые ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо, арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэдхэн һайжаруулха тухай» хуули бэелүүлэгдэжэ эхилхэ бшуу. Һуралсалай жэлдэ бэлэдхэл мүнөө хаа хаанагүй гол түлэб дүүргэгдэжэ байна. Энэ асуудалаар Улан-Удын № 2 һургуулида оробобди.

Городой түрүү һургуулинуудай нэгэн болоһон энэ һургуули шэнэ хуулитай зохилдуулагдан, юрэнхы дунда эрдэмһээ гадна, үйлэдбэриин (токариин, слесариин, модошо дарханай, шудхалаашын, телеграфистын, телефонистын) мэргэжэл олгодог ажалай политехническэ 11 жэлэй һургуули болгогдохо юм. Тиимэһээ һуралсалай энэ жэлдэ 9-дэхи хоёр классайнь һурагшад 11 жэлэй һургуулиин программаар заалгаха. 6, 7, 8, 10-дахи классуудта хуушан программа хэрэглэгдэхэ юм.

Энэ һургуули иимэ шэнэ эрхэ байдалда һуралсалайнгаа жэлые эхилхээр гүйсэд бэлэн боложо байна. Физикын, химиин, географиин, биологиин,ород хэлэнэй, түүхын болон бусад кабинедүүд (энэ һургуули кабинедэй гуримда ороһоор үнинэй), бүхы мастерскойнуудынь заһабарилагдажа, будагдажа, шэрдэгдэжэ гол түлэб дүүрээд, бага сагахан лэ хүдэлмэри үлэнхэй.

—Зундаа 9-дэхи классай 24 һурагшад багша Петр Семенович Пермяковой хүтэлбэри доро ехэ юумэ хээ,—гээд һургуулиин директор нүхэр Платон Маркович Матвеев хөөрэнэ.—Тэдэнэр сарай амбаар хоёрые өөһэдөө задалжа, ондоо тээ урилаа. Тиигэжэ һургуули шадарайнгаа участогые үргэдхэһэн, метеостанци табиха газар бии болгоһон байна. Тиихэдээ тэдэнэр, нэгэдэхеэр, һургуулидаа сэгнэшэгүй ехэ юумэ хэжэ үгэнэн, хоёрдохёор, ажалай шухала дүй дүршэлтэй болоһон байха юм.

8-дахи классай һурагшад судна заһабарилгын заводто ажаллаа. 7-дохи классайхид хожомоо теплицын баригдаха газарта ехэ нүхэ малтаа.

Һургуулинь багшанараар, харуулан ойлгуулха ба бусад хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай. Эндэ бүхыдөө 56 багша хүдэлхэ байна.

30 класста һураха 920-оод һурагшадые хүлеэн абахаар бэлэн боложо байнабди,—гээд Платон Маркович сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ.

Ш. Нимбуев.

ХОРИИН АЙМАГТА

СОВХОЗОЙ БАРИЛГАШАД

Хониной совхозой харьяата Хасууртайн нэгэдэхи фермэ 9 хүнһөө бүридэһэн барилтын бригадатай юм. Тус бригадые фермын партийна организациин секретарь Иван Алексеевич Солдатов хүтэлбэрилдэг. Тэрэнь 3—4 һарын туршада хоёр зуун хүнэй багтаха клуб, электростанциин гэр, гахайн зунай байра, склад барижа дүүргэв. 500 толгой шубуунай байра баригдажа дүүргэгдээ. Мүнөө энэ бригадынхид хушалтатай тоог барижа эхилбэ.

Дархашуул Е. Бурдуковский, А. Мартынов гэгшэд оролдосотой ажалаараа магтуулна.

ТҮРҮҮ ХОНИШОД

Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Рыгзыма Базаржапова тэндэхи эрхим хонишодой нэгэн юм. Мүнөө жэлдэ даажа байдаг 218 эхэ хонинһоо 226 хурьга абаад, түлжүүлнэ. Тиин 100 эхэ хонин бүриһөө 103,6 хурьга абажа, аймаг доторoo дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй долоон һарын дүнгөөр түл абалгаараа нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга абаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Ендон Тагаров хоёрдохи һуурида гараа. Тэрэшэлэн хонишод Маланья Балсамбуева, Иван Цыренов, Бадма Дугаров, Нимбу Жамсаранов, Ханда Бадмаева, Цындыма Дармаева гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 85—98 хурьга абаһан байна.

Г. Ямпилов.

...хэн улам һайнаар ойлгодог; мэдэг боложо байна. Хэдэн миллион гектар шэнэ, залууг газар элдүүрилхэ гэжэ һайн дураараа ошоходоо, манай хүнүүд гансал олзо зөөри бэдэрхэсэ тиишэ ошоо бэшэ. Эхэ орондоо улам ехэ туһа хүргэхэ эрмэлзэлдэ абтан, тэдэнэр бэрхэшээлтэй ехэ хэрэгтэ ошоһон байна бшуу. Мүн тэрэшэлэн Эхэ орондоо инаглан дурладаг байһан дээрэһээл хүбүүд, басагаднай горнорудна, металлургическа предприятинуудые барилгада, тепловой болон гидроэлектростанцинуудые бодхоолгодо, оронойнай зүүн зүгэй холын нютагуудта шэнэ харгы зам заһаха хэрэгтэ хабаадалсана.

Ухаалан зохёогшод, уралан наряжуулагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон шэные үүсхэгшэд олзо зөөри олохын түлөө машина, түхеэрэлгэ һайжаруулна бэшэ, тэдэнэр капитализмтай амгалан тайбан байдалда хэжэ байгаа экономическа мүрысөөндэ манай ороной илаха ябадалые түргэдхэхэ, коммунизмын материально-техническэ база байгуулха хэрэг түргэдхэхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө сэдьхэдэг дээрэһээл, заримдаа ажалһаа сүлөө сагаа хэрэглэжэ, шэнэ машинануудые зохёодог, һайжаруулдаг, ажал хүдэлмэрее улам һайжаруулха аргa зам бэдэрдэг гээшэ. Орон доторoo алдартай суутай болоһон Валентина Гаганова урдань түрүү бригадада хүдэлжэ байһанаа, нүхэдтөө туһалха зорилгоор гээгдэнги бригадада ороо. В. Гаганова олзо зөөри бүри ехээр олохо гэжэ тиигээгүй, харин коммунизмын хэрэгтэ улам ехэ аша туһа хүргэхые эрмэлзэн энэ баатаршалга гаргаһан байна. Тэрэ гээгдэнги бригадада ороходоо олзын талаар саг зуурын хохидолдо орохо байбашье, өөрынгөө предприятиие бүхы дээрэнь үндэр амжалтада хүргэхэ зорилгоор лэ гээгдэжэ ябаһан бригадада ороо. Энэ ушар юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, манай хүдэлмэришэд коммунизм байгуулгын һүр жабхаланта зорилгонуудые айхаотар һайнаар ойлгоно. Коммунизмын дээдэ шатада дүтэлхэ бүримнай, хүн зомнай олзо зөөриин хойноһоо бэшэ, харин ниитын хэрэгэй, коммунизмын түлөө улам ехээр үнэн зүрхэнһөө шармайн ажалладаг болохо юм. Тэдэнэр ажал хүдэлмэри хэнгүйгөөр ажаһуужа шадахаяа болихо. Иигэжэ коммунистическэ ёһоор ажал хүдэлмэридэ хандаха гээшэ зүн дэгээн тогтодог хэрэг бэшэ, парти болон гүрэнэй ябуулдаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аша үрэ юм. Арад зомнай энэ ушарые һайн ойлгоод, коммунистическээр ажаһуудаг, ажалладаг болохо гэжэ улам ехээр эрмэлзэдэг боложо байнхай. Коммунистическэ ажалай бригаданууд, ударнигууд гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн үргэн ехэ хүдэлөөн энээн тухай гэршэлнэ. Иимэ бригадын гэшүүд ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэһээ гадна, хүн бүхэниие зан абариин, оюун сэдьхэлэй талаар хүмүүжүүлхын, коммунизмые эдэбхитэйгээр байгуулагша шэнэ хүниие бии болгохын түлөө тэмсэнэ.

А. КОРЯГИН,
экономическа эрдэмэй кандидат.

СССР-эй арадуудай спартакиадын дүн

Москвагай, РСФСР-эй, Ленинградай, Украинын, Грузиин команданууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шангуудта хүртэбэ

Олон миллион совет хүнүүд, хилын саана ажаһуудаг спортдо дуратайшуул СССР-эй арадуудай спартакиадые 11 үдэрэй турша соо анхаралтайгаар адаглан хараһан байна. Манай ороной бэрхэ спортсменүүд августын 6-һаа 16 хүрэтэр 22 зүйлэй спортоор мүрысэжэ, хүсэеэ үзэлсэбэ.

Бүхы союзна республикануудай спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадалсажа, Советскэ Союзай арадуудай аха дүү ёһоной, бата бэхи хани барисаатай байһые гэршэлэн харуулаа. Манай орон дотор физкультура, спортдо хүнүүдэй улам олоороо хабаададаг боложо байһые тэдэнэр мүн лэ гэршэлэн харуулба. Хэрбээ 1956 оной спартакиадада бэлэдхэхэ үедэ физкультурнигуудай тоо 2 миллион хүнөөр олошорһон байгаа һаа, энэ жэлэй спартакиадада бэлэдхэлэй болоходо, хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, физкультурнигуудай тоо 3,5 миллион хүнөөр олошороо.

Физкультурын коллективүүдэй, спортивна бүлгэмүүдэй, районууд болон городуудай, областьнууд, хизаарнууд болон республикануудай спартакиадануудта 40 миллион үлүүтэй хүн хабаадалсаһан байна, харин 1959 ондо болоһон спартакиадада 23 миллион шахуу хүн хабаадалсаһан байгаа. Районуудта, городууд, областьнууд, хизаарнууд болон республикануудта спартакиадануудай үнгэргэгдэхэдэ 30 мянган шахуу шэнэ рекорд туйлагдаһан байна. СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүдэй Москвада үнгэргэгдэхэдэ 8 мянга гаран спортсмен, 2 мянга шахуу тренернүүд болон судьянар хабаадалсаа.

СССР-эй арадуудай спартакиадын, манай эрхим спортсменүүдэй мүрысэһэн мүрысөөнэй дүн ямар байбаб?

1956 оной спартакиадада түрүү һуури эзэлһэндээл адляар Москвагай команда түрүүлээ. Россин Федерациин областьнуудай, хизаарнууд болон автономно республикануудай суглуулагдамал команда хоёрдохи һуури эзэлээ. Ленинградай команда—гурбадахи, Украинын—дүрбэдэхи, Грузиин табадахи һуури эзэлбэ. Дурсагдаһан команданууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шангуудта хүртэһэн байна.

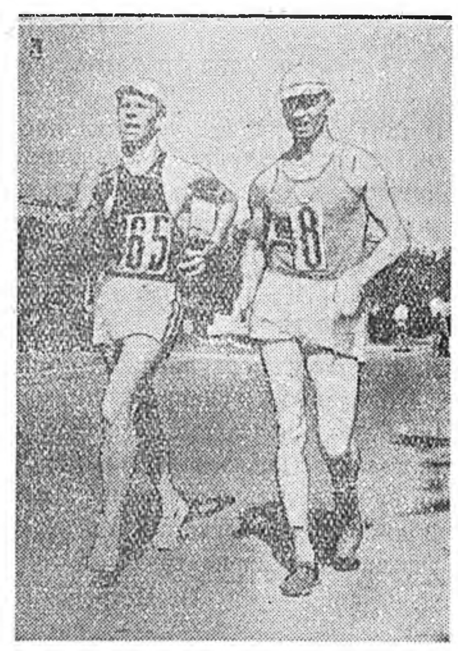
Москвагайхид шадамар бэрхээр наадажа, спартакиадада илажа гараа. Эдэнэр спартакиадын эхилхэһээ һүүлдэнь хүрэтэр түрүү зэргэдэ ябажа, 344 очкотой болоо. Ниислэл хотын спортсменүүд баскетболоор, классическа барилдаагаар, уһан дээгүүр урилдаалгаар, гимнастикаар, мори урилдаалгаар, уһанда тамаралгаар, уһа руу һүрэлгөөр, теннисээр, хүндэ атлетикээр, шатараар нэгэдэхи һууринуудые эзэлээ.

Россин Федерациин суглуулагдамал командын спорсменүүд 329.5 очкотой болоо. Тэдэнэр командануудай хоорондо болоһон мүрысөөнүүдтэ боксоор, барилдаагаар, велосипедээр ябалгаар, уһанда тамаралгаар, фехтованяар илажа гараа.

Ленинградай команда 324 очкотой болонхой.

Украинын команда 307 очкотой болоо. Энэ команда буудалгаар илажа гараа. Грузиин ССР-эй команда 269 очкотой болобо.

Удаадахи һууринуудые Белорусска ССР-эй (223 очкотой), Эстонско ССР-эй (210,5), Латвийска ССР-эй (185), Азербайджанска ССР-эй (168,5), Армянска ССР-эй (167), Казахска ССР-эй (159), Литовско ССР-эй (155,5) команданууд эзэлээ. Литвагай команда стол дээрэхи теннис наадалгаар болоһон мүрысөөнүүдтэ нэгэдэхи һуури эзэлээ. Узбекскэ ССР-эй (155,5 очкотой), Таджикска ССР-эй (102,5 очкотой), Молдавска ССР-эй (90 очкотой), Киргизскэ ССР-эй (78 очкотой), Туркменскэ ССР-эй (76 очкотой) команданууд удаадахи һууринуудыень эзэлһэн байна.

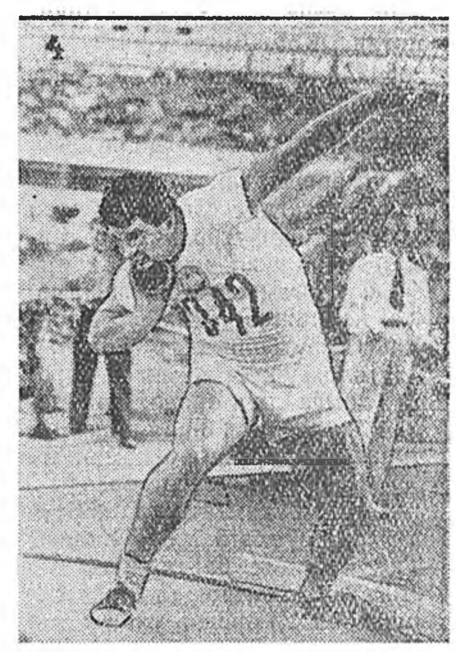
СССР-эй арадуудай спартакиада союзна республикануудай физкультурнигуудай спортивна мэргэжэлээ дээшэлүүлһыень эли тодоор гэршэлэн харуулаа. Москвагай, Ленинградай, мүн союзна республикануудай спортсменүүд түгэсхэлэй мүрысөөнүүдэй болоһон үдэрнүүдтэ 154 шэнэ рекорд туйлаһан байна. Спортивна һайн дуранай бүлгэмүүд болон зургаануудай спортсменүүд урдань туйлаһан 151 рекордоо улам һайжаруулаа.

Спартакиадын үедэ СССР-эй 12 рекорд туйлагдаба. Тэдэнэрэй 3-ниинь дэлхэйн тусхай рекордһоо дээшээ юм. Штангист Рудольф Плюкфельдер (дунда зэргын шэгнүүртэй) 176,5 килограмм шэгнүүртэй штанг үргэһэн байна. Удаань Василий Пегов 177 килограмм шэгнүүртэй штанг үргэжэ, ехэ рекорд туйлаа. Хүнгэн атлет Анатолий Ведяков 50 километрын газарта ябагаар ябажа мүрысэхэдөө дэлхэй дээрэ эгээн ехэ рекорд туйлаһан байна.

Энэ жэлэй спартакиадада союзна республикануудай, Москва, Ленинград городуудай суглуулагдамал командануудһаа гадна предприятинуудай, эмхи зургаануудай физкультурын коллективүүдэй команданууд 5 зүйлэй мүрысөөнүүдтэ түрүүшынхеэ хабаадаа. Эдэ мүрысөөнүүдтэ илагшад ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй шангуудта хүртэбэ. Ленинградай гүрэнэй оптико-механическа заводой физкультурнигууд хүнгэн атлетикээр, тамаралгаар, «Фили» гэжэ Москвадахи клубай физкультурнигууд гимнастикаар, Рижскэ вагон-бүтээлгын заводойхид—велосипедээр ябалгаар, Ленинградай Кировскэ заводойхид хүндэ атлетикээр мүрысөөндэ илажа, шангуудта хүртэбэ.

СССР-эй спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай союзай Центральна Совет хоёрдохи спартакиадада болоһон мүрысөөнүүдтэ шалгаржа гараһан спортивна һайн дуранай бүлгэмүүдэй, физкультурна организацинууд болон зургаануудай спортсменүүдтэ тусхай шангуудые үгөө. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, «Динамо» гэжэ спортивна бүлгэмэй спортсменүүд дээрэ дурсагдаһан шангуудта хүртэһэн байна.

Олон миллион советскэ спортсменүүд, манай гайхамшагта залуушуул Коммунистическэ партиин табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байха зуураа, физкультурнигуудай зэргэдэ хүнүүдые олоор хабаадуулна, спортивна мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ гэжэ Советскэ Союзай арадуудай спартакиада эли тодоор гэршэлэн харуулба.

Зураг дээрэ: 1. Ганса гансаараа мүрысэһэн эдиршүүдэй дундаһаа Москвагай спортсмен Вячеслав Курносов шалгаржа, спартакиадын чемпион болоо. 2. Трамплинһаа уһа руу һүрэлгын мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, спартакиадын чемпион болоһон Московско областиин багшанарай институдай студент спортын мастер Вячеслав Чернышов, 3. М. Лавров (РСФСР) 20 километрын зайе 1 час 27 минута 53,4 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлээ. Москвагай түлөөлэгшэ А. Ведяков (РСФСР) энэ зайе нэгэ час 28 минута 02,4 секунда соо ябажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. (Зүүн гарһаа) М. Лавров А. Ведяков хоёр ябажа ябана. 4. Армениин спортсмен Вартан Овсепян эрэшүүлэй дундаһаа ядро түлхихэдөө түрүү һуури эзэлжэ, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. В. Овсепян ядро түлхижэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

РСФСР-эй спортсменүүдэй команда эдир мүрысэгшэдэй дундаһаа һэлмээр мүрысэхэдөө шалгаржа, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): командын тренер Владимир Попов, Герман Александров (Смоленск), Виталий Зимков (Горький), Евгений Еромин (Саратов).

ТАСС-эй фотохронико.

Спартакиадада хабаадагшадай, Москвагай залуушуулай бал болобо

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ехэ стадион дээрэ августын 16-най үдэшэлэн хүгжэм зэдэлһэн байна. Элдэб зугаа наада эмхидхэгшэд, уран һайханай бүлгэмэй коллективүүд һонирхолтой концерт харуулаа. Залуушуул дуу дуулаһан, танца, хатар наадажа сэнгэһэн байна.

СССР-эй арадуудай спартакиадада хабаадагшадай, ниислэл хотын залуушуулай һүр жабхаланта балые Москвагай түлөөлэгшэ Софья Муратова, Киевэй түлөөлэгшэ Борис Шахлин гэгшэд нээгээ.

Спортын бага талмайда ехэ концерт болоһон байна. Тэрээндэ искусствын мастернууд хабаадалсаа.

Балай боложо дүүрэхын урда тээ гоё һайхан галнууд носоогдобо.

(ТАСС).

Уулзатараа баяртай

Бүхэдэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй VII фестивальда хабаадагшадай — Корейн делегадуудай һуужа ябаһан поездын ерэхэһээ урид вокзал шадарай талмай дээрэ городой һурагшад, залуушуул олоороо сугларaa.

Үдэрэй 3 час 50 минутада поезднь ерэжэ зогсоод, хүгжэмэй хонгёо аялга доро хүндэтэ айлшадай вагонуудһаа буухадань, альга ташалган нэрьешэбэ. Амаршалгын үгэ хэлэлсэһэнэй, таалалдаһан, тэбэрилдэһэнэй һүүлээр айлшад, угтагшад трибунын дэргэдэ ошобод.

Митингые ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой секретарь Л. Кашкин нээжэ, республикын залуушуулай үмэнэһөө хүндэтэ айлшадаа хани халуунаар амаршалаа.

— Манай хани барисаан далайһаа гүнзэгы, буладһаа хатуу байха,—гээд делегациин үмэнэһөө Чан Гу-мин харюугайнгаа үгэ дүүргэбэ.

Митингын һүүлээр айлшад, угтагшад бүлэг бүлэгөөрөө хөөрэлдэжэ эхилээ. Корейн дуу, хатарай ансамблиин залуу артист Хан Ду-хэниие залуушуул тойробо. Тэдэнэр автографнуудаа абалсан, дурасхаалай значогуудаа андалдана.

Дэлхэйн демократическа залуушуулай гимнын наадагдахатай сасуу барандаа дуулалдаа.

Вагонууд аалихан урагшаа дабшан, сонхонуудһаань «Уулзатараа баяртай!», «Хани барисаан!» гэһэн үгэнүүд соностоһоор замхаба.

И. Марактаев.

Урьһаламжа түлэгдэнэ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжа (1957) түлэхэ тираж һаяхан гаража, нөөсэлгын кассанууд облигаци баригшадта мүнгыень түлэжэ эхилбэ. Байгша оной июлиин 26—29-дэ Москва городто үнгэргэгдэһэн урьһаламжа түлэлгын тираж болоо. Энэ тиражда № 01-һээ № 50 хүрэтэр бүхы табин номернууд оруулагдаһан байна. Облигацида тудаһан мүнгыень Улан-Удын нөөсэлгын кассанууд ажалшадта түлэжэ эхилбэ. Һүүлшын найман үдэрэй туршада городой ажалшадта нэгэ миллион хоёр зуун мянган түхэриг түлэгдөө.

Н. Петров.

Улан-Удын локомотивайхид шүүбэ

«Б» классай футболистнуудай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр республикымнай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Улан-Удын «Локомотив», Комсомольск-на-Амуре городой «Локомотив» командануудай хоорондо ээлжээтэ уулзалган үнгэргэгдэбэ.

Сугларагшадай альга ташалгаар угтагдан сэнхир, улаан хубсаһатай футболистнар талмай дээрэ гүйлдэжэ гарана.

...Судьягай свисток жэнгиржэ, нааданшье эхилбэ. Улан-Удын футболистнар абаһаар добтолонгүй, өөһэдынгөө ворота хамгаалжа ороно. Наадана1 эхилһээр 30-аад минутын туршада алишье командын футболистнар өөһэд өөһэдынгөө талые хамгаалжа, ворота руугаа бүмбэгэ оруулнагүй. Тиигэһээршье байтар айлшадай добтологшод талмайн баруун захаар орожо, улан-удынхидэй воротагай дэргэдэ шахардуу байдал тохёолдуулба. Айлшадай арбадахи номерой добтологшо нүгөөдэ 11-дэхидээ бүмбэгэеэ дамжуулан сасуугаа урагшаа харайжа, ерэһэн бүмбэгые ворота руу сохижорхибо. Улан-Удын вратарь Иван Кучерук эршэтэй шангаар сохигдоһон бүмбэгэ барижа шадангүй, алдажархёо. Тиигэжэ элэнэр нааданай эхилһээр 36-дахи минутадаа улан-удынхидэй ворота руу түрүүшынгээ бүмбэгэ оруулба. Улан-Удын футболистнар харюугай бүмбэгэ сохихын хойноһоо добтолжо ороно. Үлэгшэ арбаад минутын туршада Улан-Удын добтологшод ээлжээ ээлжээгээр добтолжо мэдэнэ. Тиигэбэшье һаа, нааданай нэгэдэхи хахадта амжалта туйлаагүй.

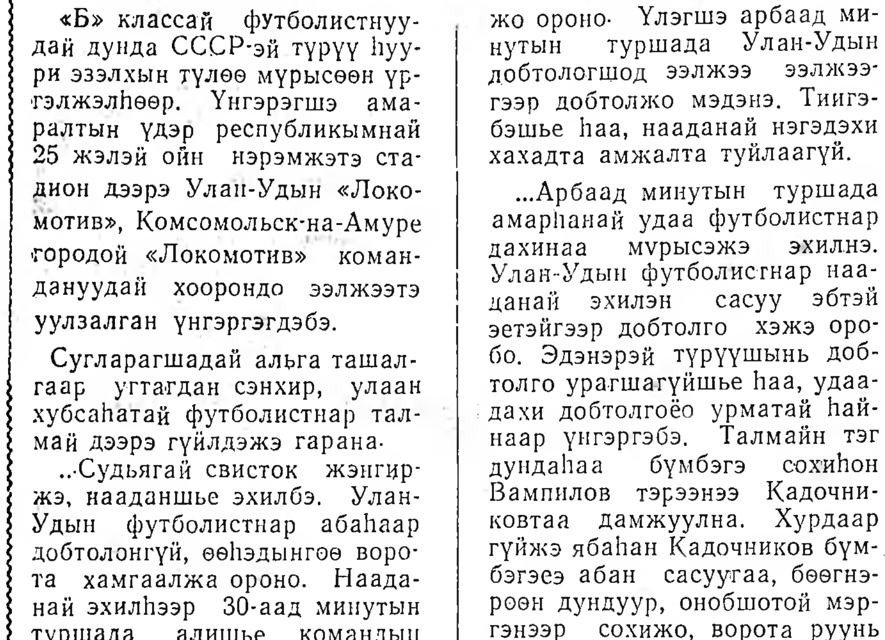
...Арбаад минутын туршада амарһанай удаа футболистнар дахинаа мүрысэжэ эхилнэ. Улан-Удын футболистнар нааданай эхилэн сасуу эбтэй этэйгээр добтолго хэжэ оробо. Эдэнэрэй түрүүшынь добтолго урагшагүйшье һаа, удаадахи добтолгоёо урматай һайнаар үнгэргэбэ. Талмайн тэг дундаһаа бүмбэгэ сохиһон Вампилов тэрээнээ Кадочниковтаа дамжуулна. Хурдаар гүйжэ ябаһан Кадочников бүмбэгэеэ абан сасуугаа, бөөгнэрөөн дундуур, онобшотой мэргэнээр сохижо, ворота рууь оруулаа. Айлшад манайхинай ворота руу бүмбэгэ сохихые хэды һэдэбэшье шадаагүй.

Нааданай хоёрдохи хахадта Улан-Удын футболистнар Вампилов, Кадочников, Кунгуреев, Суров, вратарь Кучерук гэгшэд илангаяа һайнаар, шуран солбоноор наадажа, харагшадые баярлуулна.

Нааданай эхилһээр 34 минутын үнгэрөөд байхада, талмайн зүүн хажуугаар добтолжо ябаһан Улан-Удын футболистнар бүмбэгэеэ намна намнаһаар айлшадайнгаа воротада туласа асараад, айлшадайнгаа ворота руу үтьхэлжэрхибэ.

Иигэжэ энэ уулзалгада Улан-Удын футболистнар шалгаржа, наадаяа 2 : 1 гэһэн тоотойгоор дүүргээ.

Т. Бадмаин.

ЗАЛУУ ОГОРОДШОН.

Б. Поповой фотоэтюд.

Хилын саанаһаа

Советскэ делегаци МНР-тэ ерэбэ

УЛАН-БАТОР, августын 16. (ТАСС). Халхын Гол мүрэн шадар Японой империалистнуудые советскэ-монгол зэбсэгтэ хүсэнүүдэй илаһаар хорин жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан болохо баярай ёһололдо хабаадахын тула советскэ делегаци мүнөөдэр эндэ ерээ. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Щетинин делегациие толгойлно. Армиин генерал И. И. Федюнинский—Туркестанай сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша, генерал-лейтенант В. К. Цебенко—Ленинградай сэрэгэй округой сэрэгэй соведэй гэшүүн, авиациин генерал-лейтенант Т. Ф. Куцевалов—ДОСААФ-эй ЦК-эй түрүүлэгшын орлогшо, С. Н. Новиков—«Агитатор» журналай главна редактор, совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй правлениин гэшүүн делегациин составта ороно.

МНРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гэй хоёрдохи секретарь Л. Цэнд, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Моломжамц, МНР-эй Арадай сэрэгүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ министр, арадай сэрэгүүдые командалагша генерал-лейтенант Ж. Лхагвасурэн болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд аэродром дээрэ делегациие угтаа.

Советскэ делегациие амаршалхадаа, Л. Цэнд иигэжэ мэдүүлээ: Советскэ Армиин сэрэгшэдэй эрэлхэг зориг тухай монгол арад гүнзэгы ехэ мэдэрэлтэйгээр, үнэн зүрхэнэй баясхалантайгаар һанажа ябаха зуураа, Монгол Арадай Республикын эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хамгаалан наһа бараһан баатарнуудай һаруул һайхан дурасхаалые нангинаар хадаглажа ябадаг.

Халхын-Гол шадар болоһон байлдаануудай хорин жэлэй ой тухай тэмдэглэхэ зуураа, энэ түүхэтэ илалтын түлөө, арадай засагай үедэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө монгол арад, хамагай түрүүндэ, агуу ехэ совет арадай үмэнэ уялгатай гэжэ Цэнд онсолон тэмдэглээ.

С. Н. Щетинин харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Албани Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые тэмдэглэбэ

ТИРАНА, августын 16. (ТАСС). Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые Албаниин арад, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд мүнөөдэр тэмдэглээ. 1945 оной августын 15-да Албаниин сэрэгэй корабльнуудай нэгэн дээрэ Далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй туг анха түрүүн үргэгдэһэн юм. Энэ үдэр Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагдаһан үдэр боложо, Албаниин арадай, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түүхэдэ ороһон байна. Албаниин Далайн-Сэрэгэй Флот хододоо бэхижэжэ, нарижуулан һайжаруулагдажа байдаг. Республикынгаа аша туһые хамгаалха, тэрэнэй далайн хилэнүүдые сахиха зорилго дүүргэжэ шадахаар мүнөө үеын эрхим техникээр флодынь хангагданхай.

ВСРП-гэй съездые угтуулан

БУДАПЕШТ, августын 17. (ТАСС). Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин съезд энэ оной ноябриин 30-да нээгдэхэ юм. Съездые эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн Венгриин предприятинуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Съездын урда тээ абаһан уялгануудаа дүүргэһэн тухайгаа олон коллективүүд элидхээ. Шальготарьянска булад шудхалгын заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө түсэбые таба үлүүтэй процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 565 тонно элдэб янзын продукци гаргаа.

Диошдьертэхи Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадайхид съездын урда тээ абаһан уялгануудаа дүүргээ. Түсэбһөө гадуур продукци бүтээн гаргаһанайнгаа ашаар 35 миллион форинтын алмалта хээ, даабариһаа гадуур 21 мянган тонно булад орондоо үгөө.

Торгон бүд нэхэдэг фабрикануудта ажалай бүтээсэ 4 процентээр дээшэлһэн байна. Венгриин бүд нэхэгшэд юумэеэ химгадахын түлөө тэмсэжэ, 2 миллион шахуу форинт гүрэндөө алмажа үгөө.

Румыниин Арадай Республика. Бухарестдэхи Ферентарь районой шэнэ гэрнүүд.

ТАСС-эй фотохронико.

США-гэй түсэбүүд буруу һүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 17. (ТАСС). Америкын гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Сант-Ягода (Чили) боложо байһан зүблөөн дүүрэхээ байна. Америкын информационно агентствонүүдэй болон хэблэлэй корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ хаража үзэхэдэ, Кубада элитээр добтолон орохо ябадалые, Латиин Америкын бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархалгые зүбтүүлһэн шиидхэбэри зүблөөндэ абхуулха гэжэ США-гэй гаргаһан һэдэлгэ буруу һүрэһэн байна. Холбоото Штадуудай делегаци, тэрэниие дэмжэгшэд Америкын резолюциин проектын түлөө олонхиин дуу абажа шадаагүй. Энэ резолюциин ёһоор Караибска далай шадар «эб найрамдал хангахын» тулада, «Уласхоорондын коммунизмын һанаашалгаһаа» Америкын оронуудые «хамгаалхын» тулада тусхай комитет байгуулха гэжэ дурадхагдаһан байгаа.

Кубын болон Венесуэлын түлөөлэгшэд энэ дурадхалые эрид шууд буруушаагаа. Эдэниие бусад делегацинуудай олонхинь дэмжэһэн байна. Кубинецүүд Панама болон Гаитида «добтолон» ороо гэһэн хэбэртэйгээр министрнүүдэй зүблөөнэй боложо байха үедэ, хархис хэблэл худал хуурмаг суу тарааһан байгаа. Энэнь Холбоото Штадуудай дурадхал баталуулха хэрэгтэ туһалаагүй.

Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр Рауль Роа зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Америкын «түсэбые» эрид шууд буруушааһан байна. Караибска далай шадар, мүн Латиин Америкэдэ тохёолдоһон шахардуу шанга байдалай бодото шалтагаануудые элирүүлэн харуулаа. Нэгэдэхеэр, Латиин Америкын зарим оронуудта тогтоогдоһон хархис засагууд өөһэдынгөө арадуудые дарлана, хүршэ оронуудтаа эсэргүү үгэсэлгэнүүдые эмхидхэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Хоёрдохёор, шахардуу шанга байдал экономическа байдалһаа дулдыдадаг юм гэжэ Роа саашань хэлээ. Байгаалиин баялиг ехэтэй Латиин Америкэдэ олон миллион хүн хүндэ хүшэр ажал хэһэнэйнгээ һүүлээр, үлэн хооһоор унтаха баатай болодог. Эгээл иимэһээ экономическа асуудалнуудые манай энэ зүблөөнэй зүбшэн хэлсэхын тулада Куба ехэ оролдолго гаргаһан байгаа гэжэ тэрэ хэлээ.

Америкын гүрэнүүдэй организацинууд хархис ёһо гуримуудые буруушаана, демократическа правительствонуудые дэмжэнэ гэжэ зүблөөн мэдүүлхэ ёһотой гэжэ Венесуэлын гадаадын хэрэгүүдэй министр Игнасио Луис Аркайя хэлээ. Тиигээгүй һаа Америкын гүрэнүүдэй организаци үмхирэн хосоржо һалаха байна гээд тэрэ саашань хэлэһэн байна.

Экономическа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ тухай Кубын түлөөлэгшын дурадхалые олонхи делегацинууд элитээр дэмжэхэһээ түбэгшөөһэн байна. Гэбэшье Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын дамжуулһанай ёһоор, Латиин Америкые «экономическа талаарнь горьтойгоор хүгжөөхэ» шухала байһан тухай, «Сант-Ягын деклораци» баталан абаха тухай Бразилиин дурадхалые бүхы үгэ хэлэгшэд дэмжээ. Энэ дурадхалда гансахан лэ США-гэй делегаци дурагүйгөөр хандаһан байгаа.

Түрүүшынгээ дурадхалай буруу һүрэһэн болобошье, Холбоото Штадуудай делегаци өөһэдтэнь таарууүй политика бэелүүлдэг оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгые хүнгэдхэжэ үгэхөөр шиидхэбэри зүблөөндэ абхуулха гэһэн һэдэлгэнүүдые гаргажал байһаар.

Тэрэнэй тула зүблөөнэй заседанинуудые Холбоото Штадуудай делегаци хаамалаар үнгэргүүлхэ болгоһон байна. Иимэ заседанинууд дээрэ США-гэй мэхэ гохо гаргахадань таарамжатай байха болоно бшуу. Америкын дурадхалые балар болгожо хубилгаад баталуулха гэһэн һэдэлгэ эдэ заседанинууд дээрэ гаргагдадаг байна. Корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, иимэ тогтоолойнь проектые хэдэн делегацинууд буруушаагаа. Тусхайлбал, тус проектые дэбжэжэ шадахагүйбди гэжэ Кубын, Венесуэлын делегацинууд мэдүүлһэн байна.

Кубада эсэргүү шэнэ үгэсэлгэ таһалдуулагдаба

НЬЮ-ЙОРК, августын 17. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» газетэ Гаванаһаа иигэжэ мэдээсэнэ. Кубын премьер-министр д-р Фидель Кастро радиогоор, телевиденеэр үгэ хэлэбэ. Кубада эсэргүүгээр Доминиканска Республикын засаг баригша Трухильо гэгшын бэлэдхэһэн шэнэ үгэсэлгын хайшан гээд таһалдуулагдаһан тухай тэрэ хөөрэжэ үгэһэн байна.

Кубын армиин майор, американец У. Морган тэрэ үгэсэлгые элирүүлгэдэ гол үүргэ дүүргээ гэжэ д-р Кастро хэлэһэн байна. Майор Морган революциин боложо байха үедэ д-р Кастрогой сэрэгүүдтэ ябажа дайлалдаһан юм гээд «Нью-Йорк Таймс» газетэ бэшэнэ.

Премьер-министрын мэдээсэһэнэй ёһоор, майор Морган Кубын правительственна сэрэгүүдтэй хадалиг зазарта дайлалдажа байдаг хүм гэжэ генерал Трухильо гэгшые этигүүлһэн байгаа. Тиигээд Лас-Вильяс провинцидахи Тринидад городые сэрэгүүдни эзэлээд байна гэһэн хэбэртэйгээр майор Морган мэдээсээд, самолёт эльгээхыень генералые түйһан байгаа. Тиихэдэнь революцида эсэргүүсэгшэдые һуулгаһан самолёт Тринидадта ерэжэ буугаа.

Америкэдэ бүтээгдэһэн «С-46» маркын хоёр мотортой самолёдто һуужа ерэһэн 10 хүнэй хоёрынь алуулаа, үлэгшэ 8 хүниинь баригдаһан байгаа. Тэндэ болоһон бууддалдаанай үедэ Кубын армиин лейтенант, нэгэ энгэй хүн алуулһан, 9 солдат шархатаһан байна.

Кубада эсэргүүгээр хэгдэһэн үгэсэлгые Америкын гүрэнүүдэй организаци, мүн Холбоото Штадууд дэмжэнэ гэжэ д-р Кастро радио болон телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Кубын урдын засаг баригша Батистын тала баридаг «сэрэгэй гэмтэдые» орон дотороо байлгана, Кубада эсэргүү үгэсэлгэ эмхидхэхэ арга тэдэндэ олгоно гэжэ Холбоото Штадуудые д-р Кастро шүүмжэлээ.

Америкын гүрэнүүдэй организаци хархис этэгээдүүдтэй холбоотой болошоод, Америкын арадууд тухай, хүнэй эрхэ тухай мартана гэжэ премьер-министр хэлэһэн байна.

Франциин хариин легиондо урдань алба хэгшэ, испанец Альфредо Марибран түрүүлжэ үгэ хэлээ. Трухильо гэгшын тусхай түлөөлэгшэд намайе Испаниһаа Доминиканска Республикада асарһан байгаа. Би Трухильо гэгшын легиондо алба хэхэ болоһон байгааб гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Арестовалагдагшадай нэгэн Луис Посо Хименес гэгшэ мүнөө хилын саана гаража ошоод байһан Гаванын мэрэй хүбүүн байшоо. Үгэсэлгэ эмхидхэлгэдэ Трухильо гэгшын дүүргэһэн үүргэ тухай хөөрэхэ зуураа, Кубада добтолон орохо түсэб бэелүүлхые Трухильо оролдохо байха гэжэ Химинес хэлэһэн байна.

Болгариин Компартиин ЦК-гэй уряанууд

СОФИ, августын 17. (ТАСС). Болгарида социалистическэ рево... циин болоһоор 15 жэлэй ойтой ... шарамдуулан, Болгариин Ком... нистическэ партиин Центральна ... митет уряануудые толилоо. Бол... риин телеграфна агентствын мэд... сэһэнэй ёһоор, фашизм болон ка... тализмда эсэргүү тэмсэлдэ бол... арадые эмхидхэн зоригжуулаг... сентябриин 9-нэй арадай зэбсэ... восстаниин. Болгаридахи социал... тическэ байгуулалтын хүтэлбэри... шэ Коммунистическэ партиин т... хэтэ габьяатай байһые эдэ ур... нууд соо онсолон тэмдэглэгдэ... байна.

Социализмын илаха хэрэгтэ Бо... гарида Советскэ Союзай үзүүл... угаа ехэ һайн һайхан туһаламж... социалистическэ лагериин орон... дай али бүхы харилсан туһалалса... гын түгэлдэр хүсэтэй байһые БК... гэй ЦК тэмдэглэнэ.

Балканда эб найрамдал хангах... тулада шухала бүхы юумэ хэх... Болгариин шиидэнги байһанн... уряануудһаа элеэр харагдана. Б... каниие атомна, водородно, ракет... зэбсэгүүдгүй, амгалан ёһоной ор... нютаг болгохын түлөө тэмсэжэ ба... һан Балканай хахад аралай ор... нуудай ажалшадые БКП-гэй Ц... амаршалһан байна.

Гурбадахи табан жэлэй түсэб... болзорһоонь урид дүүргэхын тул... да, социализмын болон коммун... мын замаар Болгариин түргэнөө... хүгжэхэ программые бэелүүлх... тулада шухала юумэ хэхыень уря... лан, хүдэлмэришэдтэ, хүдөө... ажалшадта, интеллигенци болон з... луушуулда БКП-гэй Централь... Комитет хандаа.

Индонезиин арадай национальна һайндэр

ДЖАКАРТА, августын 1... (ТАСС). Индонезиин Республик... бэеэ даанхай болоһонһоо хойшо ... жэлэй ойе Индонезиин арад мүнө... дэр һайндэрлөө. Индонезиин ни... лэл Джакарта национальна туг... даар, оронойнгоо нэгэдэл бэх... жүүлхые, 1945 оной конституци... правительствын программын ёһо... орон доторoo хубилалта шэнэ... хэлгэ бэелүүлхые уряалһан лозун... нуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн байб...

Джакартада, үглөөгүүр эр... Мердека ордон соо, мүн ордоно... үмэнэхи талмай дээрэ национальн... туг үргэлгын заншалта ёһолол... ниислэлэй, дүтэ шадарай городу... болон тосхонуудай хэдэн зуу мя... ган хүн сугларaa. Президент С... карно политическэ манифестые су... ларагшадта уншажа үгөө. 19... оной конституциин дахяад һэргээ... дэһэнэй удхашанар энэ манифе... соонь тайлбарилагдаһан байна.

1945 оной конституциие һэргээһ... ушар урдын аллуу эндүү гаргах... гүй, харин революциин хүгжэлт... түргэдхэхэ арга Индонезиин арад... олгохо байна гэжэ Сукарно онсол... тэмдэглээ. Оронoй ажабайдала... бүхы һалбаринуудта ехэ хубила... тануудые хэхые, тэрэнээ хүсэд б... даанхай республика болгохые пр... зидент уряалаа.

Мердека ордоной үмэнэ наци... нальна тугай үргэгдэһэнэй һүүлэ... партинуудай, профсоюзуудай түлө... лэгшэдэй, хүдэлмэришэд болон а... ба хаагшадай, һурагшадай, сэрэг... алба хэгшэдэй демонстраци боло...

Гадаадын оронуудһаа Джакарт... да байдаг түлөөлэлгын зургаану... дай толгойлогшонор болон хүдэ... мэришэдтэ зорюулан президент С... карно үдэшэнь уулзалга хэһэн ба... на.

Америкын истребительнүүд-бо... бардировщигуудаа эскадрилинууд Бэйрээ урила...

ЛОНДОН, августын 16. (ТАСС... Рейтер агентствын корреспонденты... Олконбериһээ (Англи, Хантингдо... шир графство) мэдээсэһэнэй ёһоо... США-гэй агаарай-сэрэгүүдэй хүс... нүүдэй инстребительнүүд-бомба... дировщигуудай хоёр эскадрили... түрүүшын самолёдууд Баруун Ге... манида байһанаа үсэгэлдэр энд... ерээ.

США-гэй Агаарай-сэрэгэй хүс... нүүдэй түлөөлэгшэ иигэжэ мэдү... лээ. Энэ эскадрили НАТО-гэй Е... роподохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй глав... на командалагша генерал Норст... лэй захиралтаар Баруун Герман... һаа болон Франциһаа Англи... эльгээгдэхэ болоһон Америкын з... лоон авиаэскадрилиин түрүүшы... хинь болоно.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни — 34-05. сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации — 35-14, культуры — 24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н01120. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 503...